

Kinnitatud
Tallinna Ülemiste Lasteaia
Direktor A.Saveljeva
käskkirjaga nr .

TALLINNA ÜLEMISTE LASTEAIA
ÕPPEKAVA 2018/2019

Sisukord

1. Tallinna Ülemiste Lasteaia üldiseloostus	3
2. Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse põhieesmärgid	4
3. Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted	5
4. Rühmade õppe- ja kasvatuskorraldus	6
5. Teemade jaotus kuude lõikes.	7

Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad ja sisu

6. Mina ja keskkond	
6.1. Mina ja keskkond./ Kodulugu	9
6.2 Mina ja keskkond./ Loodus	11
6.3 Mina ja keskkond./Tervisekasvatus.....	13
6.4 Mina ja keskkond / Töökasvatus.....	15
7. Keel ja kõne	
7.1 Keel ja kõne. /Lugemise ja kirjutamise ettevalmistamise tehnika	
7.2 Keel ja kõne,/ Lastekirjandus	17
8. Matemaatika	18
9. Kunst	20
10. Muusika	23
11. Liikumine.....	27
12. Mäng.....	38
13. Eesti keel.....	41
14. Lapsearengu hindamise põhimõtted	43
15. Lapse arengu eeldatavad tulemused õpekava läbimisel	44
16. Töö erivajadusega lastega.....	50
17. Koostöö lastevanematega	53

LISA

- Lapsearengu hindamise ankeet.
- Koolivalmiduskaart.
- Lapse integreerimise Eesti ühiskonda ankeet.
- Lapsevanema rahulolu ankeet.
- Hindamisleht “ Mina tean, mina oskan”

1. Tallinna Ülemiste Lasteaia üldiseloostus

Tallinna Ülemiste Lasteaed avati 12.04.1969. aastal 132. Lastepäevakodu nime all. Tallinna Linnavalitsuse 1999. aasta 17. novembri määruse nr. 95 järgi nimetati lastepäevakodud ümber lasteaedadeks.

Alates 18. novembrist 1999 nimetati Tallinna 132. Lastepäevakodu Tallinna Ülemiste Lasteaiaks. Kuna laste arv on suurenenud, Tallinna Ülemiste Lasteaias on toimunud muudatused söime ja aiarühmade arvus.

Lasteaia traditsiooniks on:

- Lapse tervise tugevdamine ning haigestumise profülaktika.
- Laste integreerimine eesti ühiskonda.

Tallinna Ülemiste Lasteaia eripäraks on:

- Tasandusrühmad.

Tasandusrühmades töötavad kolm logopeedi. Aasta jooksul lastevanemaid konsulteerivad neuroloog, psühholoog.

Tallinna Ülemiste Lasteaed on koolieast noorematele lastele alusharidust ja hoidu võimaldav asutus, mis loob eeldused edukaks edasijõudmiseks igapäeva elus ja koolis.

Lasteaed toetab perekonda, soodustades lapse arenemist ning tema individuaalsuse väljakujunemist.

Tallinna Ülemiste Lasteaed lähtub Eesti hariduspoliitika suundadest, mille eesmärgiks on üldhariduse tagamine, terve, otsustusvõimelise, elus toimetuleva loova isiksuse kujunemine. Meie lasteaias omandavad lapsed alushariduse, mille aluseks on koolieelse lasteasutuse seadus, riiklik raamõppekava ja lasteaia tegevuskava.

2. Õppe- ja kasvatustegevuse põhieesmärgid

- Suunata ja toetada last vastavalt tema arengu tasemele, arendada tema võimeid ja oskusi (mõtlemine, mälu, tähelepanu võime, keskendumis- ja töövõime, loovus).
- Läbi loovmängu arendada iseseisvust ja enesekindlust.
- Kasvatada armastust oma pere, kodu, kodukoha, looduse ning kultuuri vastu.
- Luua võimalused lastele eesti keele õppimiseks, arendada koostööd muusika õpetajaga ja rühmaõpetajatega.
- Pidevalt arendada võimalusi teadmiste omandamiseks mängu vormis.
- Arendada laste sõnavara, toetada eneseväljendamise soovi nii kõnes kui ka loomingus.
- Arendada laste matemaatilisi oskusi ja eneseväljendus oskust.
Robootika **ja** digipädevus : robotite programmeerimine (ristsõnade lahendamine, matemaatilised mõistatused ja joonistamine) „Bee-Bot ja Blue-Bot on minu sõbrad“
- Õpetada tundma oma keha, hoidma tervist, vältima ülepinged.
- Toetada ja abistada vanemaid õppe- ja kasvatusküsimuste lahendamisel, vajaduse korral neid nõustada.

3. Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Lapse kehalise, vaimse ja sotsiaalse arengu soodustamine kodu ja lasteasutuse koostöökaudu. Lasteasutuse tegevus on perekonnale avatud.

- Lasteasutuses arvestatakse kasvatus- ja arendustegevuses laste individuaalseid, vanuselisi, soolisi, rahvuslikke ja piirkondlikke iseärasusi, soodustatakse humaansete ja demokraatlike suhete kujunemist ja püsimist täiskasvanute ja eakaaslastega suhtlemisel.
- Laste kasvatamisel ja arendamisel väärtustatakse lisaks vene keelele ja kultuurile ka eesti keelt ja kultuuritraditsioone.
- Kasvatamine ja arendamine toetub lapse loomulikule huvile ümbritseva vastu. Lapse kasvades ja arenedes liigutakse lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale.
- Õppe- ja kasvatustegevus lasteasutuses toimub rühma päevakava alusel, mis määrab laste eale vastava päevarütmi.
- Lähtuvalt sellest, et lapse arengus on suur tähtsus mängul, jäetakse selleks päevakavas kõige enam aega.
- Lapse arengu soodustamiseks tagatakse lapsele võimalus viibida võimalikult palju värskes õhus.
- Lasteasutuses toimub laste süsteemne, järjepidev ja eesmärgistatud arendamine ja harjumuste kujundamine lasteasutuse õpetaja kavandatud õppe- ja kasvatustegevuses ning mängudes.

4. Rühmade õppe- ja kasvatuskorraldus

Lasteaed avatud	- 6.30 – 18.30
Rühmade arv	- 6
Tasandus rühmi	-3
Laste vanus	- 1,5 - 7a
Pedagoogid:	Õpetajad – 12 1.0
	Logopeed – 3 1,0
	Muusikaõpetaja – 1. 0.75
	Eesti keele õpetaja- 1. 0.5
	Õppealajuhataja– 0.5

Planeeritud õppe- ja kasvatustegevusi on rühmade nädala tegevuskavas alljärgnevalt:

Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad	Lasteasutuse õpetaja kavandatud õppe- ja kasvatustegevused	Tegevuskordi nädalas		
		kuni 3aastased	3-5aastased	6-7aastased
Mina ja keskkond	• Sotsiaalne keskkond	1	1-2	1-2
	• Tehiskeskkond	1	1	1
	• looduskeskkond	1	1-2	2
Keel ja kõne	• Kuulamine ja kõnelemine	2	1-2	2
	• Lugemine ja kirjutamine	-	1- 2	1- 2
Matemaatika	• Vaatlemine ja uurimine	1	1	2
	• Võrdlemine ja arvutamine	1	1- 2	2
Liikumine	Liikumistegevused	2	2	2
Kunst	• Joonistamine	2	1-2	2
	• Voolimine	1	1	1
	• Meisterdamine	-	1	1
Muusika	Muusikategevused	1-2	2	2
	Logorütmika (tasandus rühmas)		1	1
Riigikeel	Eesti keel	-	1-3	2-3

Muusika tegevus toimub aia rühmaga 2 korda nädalas 1 korda nädalas tasandusrühmas logorütmika muusikasaalis. (Logorütmilised tegevused sisaldavad vokaalseid logopeedilisi harjutusi, laulmist, rütmiharjutusi, muusikainstrumentidel mängimist, näpumänge).

Sõime rühmades 2 kord nädalas. Liikumise tegevused toimuvad 2 korda nädalas nendest 1 Liikumise tegevused toimub õues. Liikumise tegevused toimuvad 2 korda nädalas (september - oktoober , mai-august) õues . Lastega 1,5-3 aastat- korraldab Liikumistegevusi rühma õpetaja-rühmaruumis .Logopeedid viivad läbi keele arendamise tunnid iga päev (logopeedi kabinetis) Rühma tegevuskava ja tööplaani koostavad õpetajad (võttes arvesse Eesti riigi Õppe-ja kasvatustegevuse ja lastevanemate soovitusid).

5. Teemade jaotus kuude lõikes

Kvartal	Kuu	Kuu Teemad	Nädala teemad
1	September	Tere lasteaed ja sügis	1. Tere lasteaed 2. Lasteaia ümbruse taimed 3. Minu nimi, vanus, sünniaeg 4. Roheline tuluke tutvumine liiklus eeskirjadega. 5. Sügise sünnipäev: Mihklipäev(leib)
	Oktoober	Sügise looduses	1. Vaatlused looduses 2. Loomad sügisel 3. Linnud sügisel 4. Töö ja toimetused 5. Ohutus ja turvalisus
	November	Pere ja kodu. Rahvakombed	1. Perekond. Pere traditsioonid. Isadepäev 2. Sugulased ja suguselts. 3. Üldväärtused . Käitumine ühiskonnas ja reeglid 4. Rahvakalender: Kadripäev ja Mardipäev
2	Detsember	Talve rõõmud. Jõulud	1. Pere tähtpäevadä. 2. Ettevalmistused jõuludeks 3. Jõulumunasjutt 4. Talvine mets ja näarikombed
	Jaauar	Talv Talve loodus	1. Talvelõbud uus aast 2. Maailma muinasjuttud. Vanasõnad 3. Põhjamaa- ja lõunamaaloomad 4. Töökasvatus.

	Veebruar	Kodu ja kodumaa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sõprus .Elukuha ja kodumaa asukoht 2. Rahvalooming Vastlapäev 3. Kodumaa –Eesti vabariik (Tuntud Eestlased) 4. Vana Tooma lood (legendid)
3	Märts	Mina ja tervis Teatri kuu	<ol style="list-style-type: none"> 1.Oma keha tundma õppima ja tervise eest hoolitsemine 2. Metsloomade elu muutumine kevade alguses 3. Öö ja päev : nende vaheldumine ja sellega seotud muutused. 4.Tänapäeva teater. Anda teadmisi näitleja oskustest :laulmine, tantsimine ,hea häälde.(Ettenduste lavastus)
	Aprill	Kevad looduses	<ol style="list-style-type: none"> 1. Loomad ja linnud kevadel 2. Tööd ja tegevused kevadel 3. Elukutsed. Tööd ja toimetused 4.Valgus, temperatuuri, vee ,õhu ja toit tähtsus 5 Lasteaia sünnipäev
	Mai	Kevadpühad	<ol style="list-style-type: none"> 1.Suhted perekonnas. Emadepäev 2.Maailm loodusnähtused 3. Lilled metsas ja aasas 4 Putukad ja mutukas

Квартал	Месяц	Тема месяца	Тема недели
1 к в а р т а л	сентябрь	Здравствуй, детский сад и осень	1. Здравствуй детский сад 2. Растения вокруг детского сада. 3. Моё имя, возраст, день рождения. 4. Зелёный огонёк
	октябрь	Осень в природе	1. Осень на полях (хлеб) Mihklipäev 2. Погода осенью 3. Животные осенью 4. Птицы осенью 5. Безопасность
	ноябрь	Семья и дом. Народные обычаи.	1. Семья. Семейные традиции. 2. Родственники и родственные отношения. 3. Общечеловеческие ценности и общепринятые правила поведения. 4. Народные обычаи Kadripäev Mardipäev
2 к в а р т а л	декабрь	Рождество и Новый год	1. Знаменательные даты в семье. 2. Изготовление новогодних украшений 3. Рождественские сказки 4. Зима в лесу
	январь	Зима. Зимние забавы.	1. Спортивные мероприятия 2. Расширение словарного запаса слов через сказку. 3. Животные Севера 4. Животные жарких стран 5. Трудовое воспитание. Содержание игрушек в порядке
	февраль	Дом и Родина	1. Народный календарь Vaslapäev 2. Дружба 3. Моя Родина (столица, флаг, Символы) 4. Легенды Старого Таллинна
3 к в а р т а л	март	Месяц театра и здоровья	1. Показ представлений . Театр 2. Изменение жизни диких животных в начале весны. 3. Я и здоровье 4. День и ночь: смена дня и ночи
	апрель	Весна в природе.	1. Животны весной 2. Весенние полевые работы – копание, посадка. 3. День рождение детского сада . Профессии 4. Значение света, температуры, воды, воздуха и пищи для растений и животных. 5 Птицы весной

	май	Весенние радости	1. Семья .Мамин праздник. 2. Насекомые 3 Цветы 4 Природные явления
--	-----	------------------	---

Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad ja sisu

6. Mina ja keskkond

6.1. Mina ja keskkond. / Kodulugu

Eesmärgid:

- Aidata lastel ühiskonnas orienteeruda
- Õpetada lapsi tundma oma õigusi ja kohustusi, et ta võiks tunda end täisväärtuslike ühiskonnaliikmetena
- **Teemad:**
 - Pere, kodu, kodumaa tähistus
 - Õigused, kohustused, vastutus
 - Inimese elu kestus: sünd, elamine ja vananemine
 - Iseenda tundmine (keha osad, oma tervis, eneseaustamine)

Sisu:

1,5-3 aastased lapsed	3-5 aastased lapsed	5-7 aastased lapsed
<ul style="list-style-type: none">➤ Minu koht peres, minu nimi, perekonnanimi ja vanus.➤ Minu kehaosad ja nägu: keha, käed, jalad, sõrmed, varbad, pea, silmad, nina, suu, kõrvad➤ Mõisted: pisaraisse uppumine; puhas, must, sile, libe, märg; käterätik, soe ja külm vesi.➤ Minu pere liikmed: ema, isa, vanaema, vanaisa, õde, vend.➤ Liiklus: sõidutee, kõnnitee, sõiduvahendid: auto, buss.➤ Jõulud. Päkapikud, jõuluvana, jõulukuusk, jõuluoksad, jõulumaiustused.➤ Emadepäev. Hoolitsuse ja armastuse jagamine oma lastele.	<ul style="list-style-type: none">➤ Mina koht peres. Minu kodu, minu vanemad, minu aadress.➤ Kodutööd. Naiste ja meeste tööd. Kõik aitavad teineteist. Pärast tööd pere puhkab. Puhkepäevadel, pidupäevadel ja vabal ajal inimesed puhkavad.➤ Oma kodu asukoht. Ühiskondlikud ruumid(haigla, polikliinik, postkontor, juuksurialong jne.)➤ Leinapäev. Inimesed käivad kalmistul, süütavad küünlad.➤ Eesti Vabariik. Tallinn-Eesti pealinn. Riigilipp.➤ Venemaa. Moskva-Venemaa pealinn.➤ Jõulud. Jõuluvana. Päkapikud. Jõuludeks kaunistatakse ruumid. Valmistatakse jõulukingitused. Lapsed õpivad luuletusi.➤ Liiklus. Esimene	<ul style="list-style-type: none">➤ Kodu ja tema asukoht. Kodumaa.➤ Kodune aadress, ema ja isa töökoht, amet, elukutse. Millega vanemad tegelevad tööl. Oma suguselts.➤ Elukutsed.➤ Põllutööd: vili-veski-pagar.➤ Leiva tee põllult poodi. Elukutsed: autojuht, traktorist, müüja.➤ Eesti Vabariik. Tallinn-Eesti pealinn➤ Eesti keel➤ Eesti riigi sümbolika, traditsioonid➤ Naaberriigid➤ Venemaa. Venemaa pealinn. Traditsioonid➤ Eesti linnad (kesklinn, park, mälestussambad jne.)➤ Ühiskondlikud asutused, ametid. Linnapea➤ Kalmistu: viimane koht. Leinapäevad.➤ Jõulud. Jõuluvana. Jõulukingitused. Jõulukuusk. Jõulumaiustused. Suur kuusk Tallinna kesklinnas.➤ Uus aasta. Uue aasta puhkepäevad. Õnnitlused teineteisele ja tuttavatele:

	<p>tutvustus transpordiga tänaval. Sõidukid: lennuk, buss, auto, rong, laev ja nende juhid.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Elukutsed. ➤ Töö ja raha. Inimesed töötavad ja saavad palka (raha), mille eest ostavad endale toitu, riideid ja muud vajalikku. ➤ Leib. Inimesed peavad palju töötama, et saada leiva ostmiseks raha. ➤ Emadepäev. Lilled, kingituste valmistamine. Ema kodutöö. Ema abistamine. 	<p>Head uut aastat!</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Aastaajad. Aastas on neli aastaega: talv, kevad, suvi, sügis. Aastas on 12 kuud. Mõisted: minevik, olevik. ➤ Teater. Näitused. Autor kirjutab näidendit, režissöör lavastab. Žanrid-ooper, ballett, näidend, operett, muusikal. ➤ Liiklus. Tee kodust lasteaeda. Liiklusmärgid, bussipeatus, kõnnitee, valgusfoor. Kiirabi. Erinevad sõidukid: vee-, õhu- ja maasõidukid. ➤ Kool. Õpetaja. Koolitarbed. ➤ Kohalikud sportlased. Tervis-sport. Spordisaavutused, võidud.
--	---	---

6.2 Mina ja kekkond./ Loodus

Eesmärgid:

1. Tutvustada lapsi kohaliku loodusega.
2. Kujundada säästvat suhtumist loodusesse kui inimkonda ümbritsevasse hindamatusse väärtusesse.

Teemad:

1. Aeg. Ajamõõtmine.	5. Inimorganismi eest hoolitsemine.
2. Ilm.	6. Taimed
3. Maa.	7. Loomad
4. Tervis ja toit.	8. Inimesed

Sisu:

1,5-3 aastased lapsed	3-5 aastased lapsed	5-7 aastased lapsed
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ilmavaatlused ➤ Päeva ja öö vaheldumine. ➤ Koduloomad: kass, koer jne. ➤ Aed ja puuviljad. ➤ Söömise reeglid. ➤ Lehtpuud: kask, vaher. ➤ Lehtpuu osad: tüvi, leht, oks jne. ➤ Mõisted: päike paistab ilm on soe, taevast on pilved - vihm sajab. ➤ Lilled: ülane, sinilill. ➤ Konnaga tutvumine. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Arvukad taimed ja loomad. ➤ Sügislilled: aster, krüsanteem. ➤ 2-4 seent: riisikas, kivipuravik, mürgised seened. ➤ Juurviljad ja puuviljad: pirn, ploom, peet, sibul, porgand, kartul, kapsas, hernes. ➤ Koduloomad: kass, koer j ➤ Okaspuu (mänd, kuusk) osad: tüvi, känd, oksad. ➤ Lehtpuu osad. ➤ Metsloomad: orav, jänes, karu, siil. Kus ja kuidas elavad. ➤ Ilmastikukalender. Ilmavaatlused: vihm, päike, lumi, külmad ööd, lumi, jää, vee omadused. ➤ Rändlinnud. Linnud lendavad ära soojale maale, toituvad seemnetest, rasvast ja tangust. ➤ Toalilled tutvustamine. ➤ Metslilled: sinilill, võilill. Lillede nimetustega tutvustamine. Kus kasvavad (mets, aed) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Aia- ja metsamarjad. Kus kasvavad. ➤ Aiaga ja puuviljadega tutvustamine. Puuviljade eripärasus: lõhn, värv, maitse. Nende kasutamine. ➤ Meie tänava puud. ➤ Metsloomade elu ja toitumise iseärasused. ➤ Ränd- ja paigalinnud. Laululinnud, hanekolmnurk. Mõiste "rändlind". Linnud: leevike, kuldnokk. ➤ Akvaariumikalad. ➤ Merekalad: räimed, kilud. Elu vees. Erinevad kalad. ➤ Seened: söögiseened (riisikas, kivipuravik), mürgiseened (kärbseseen). Kus kasvavad, nende ehitus. ➤ Põhja-alade loomad: jääkaru, hirv, hüljes ja lõunamaaloomad: kaamel, ahv, tiiger, kaelkirjak, lõvi, sebra. ➤ Mutt, vihmauss. ➤ Mets, põld, park, aed jne. ➤ Taimed ja muld. Taimede kasvatamiseks vajalikud

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 2-3 põõsa eripärasus: sirel, valge akaatsia. ➤ Puu ja põõsa osade erinevus. ➤ Inimeste põllu- ja aiatööd. ➤ Putukad: liblikas, sipelgas, sääsk, tigu. Toituvad lilledest ja taimelehtedest. Liblikate erinevus, konnade kasulikkus. Liblikad ja konnad söövad kahjulikke putukaid. ➤ Marjad: sõstrad, maasikad, vaarikad, karusmarjad. Eristada vormi, värvi, maitse ja lõhna järgi. 	<p>tingimused: päike, soojus, niiskus. Taimede osad: juured, vars, õis. Ravimtaimed.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Mürgitaimedega tutvustamine (maikelluke). ➤ Suvine aed. ➤ Roomajad - madu, sisalik. ➤ Loomade eripärasus: lendavad, roomavad, hüppavad, ujuvad. ➤ Loodusvaatlused: äike, paduvihm, vikerkaar, pilvitus.
--	--	--

6.3 Mina ja keskkond./ Tervisekasvatust

Eesmärgid

1. Lapse arendamine ja kasvamine.
2. Õppida oma tervise eest hoolt kandma.

4-5 aastat	5-7 aastat
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Minu välimus. ➤ Mis on minu nahal? ➤ Mis toimub minu sees? Kuidas? ➤ Millega ma tegelen, kui olen terve? ➤ Mida haige laps võib teha? ➤ Mida on vaja, et terve olla? ➤ Kuidas ma saan aru, et kasvan? 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mina. ➤ Mida ma head teen oma tervise jaoks? ➤ Mida ma söön ja joon? Miks? Millal? ➤ Kuidas ma kasvan? Miks? ➤ Kuidas ma tunnen end? Hästi või halvasti?

<p>(foto, riided)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Mis on vaja lapsele kasvamiseks? ➤ Mida ma teen oma tervise jaoks? ➤ Mis on ohtlik minu jaoks? ➤ Mis ma oskan hästi teha? <p>Mõisted:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Kehaosad, kasv. ➤ Inimese erilisus: kasv, kaal. ➤ Inimesed on sarnased kuid samas erinevad ➤ Ravi ja ravimine. ➤ Ohtlik ja ohutu. ➤ Millal ja kuidas abi kutsuda. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kuidas ma hoolitsen enda eest? ➤ Kuidas terve olla? Minu tervise päev. ➤ Millest minu keha koosneb? (luustik, süda, maks jne.) Kuidas nad töötavad? ➤ Kuidas eristada tervet ja haiget inimest? Millega tegelevad terved inimesed? ➤ Haige inimese välimus. Millega ta tegeleb? ➤ Mis juhtub minuga, kui ma jooksen ja võimlen? ➤ Mis on ohud tänaval ja kodus? ➤ Mis minu kehaga juhtub, kui ma magan? ➤ Mõiste: kehaosad ➤ Kehaosade töö.
---	--

Teemad:

1. Puhtus

- Mikroobid
- Käte pesemine
- Naha puhtus
- Juuksed
- Hambad
- Riided
- Jalad

2. Tervis ja toitumine

- Mille jaoks ma süüa?
- Mida ma süüa?

- Missugune toit on kasulik minu jaoks?
- Mida ma armastan süüa?
- Toidu tee loodusest lauani.
- Toidu tee minu sees.
- Mille jaoks mul on vaja süüa?
- Mida on vaja süüa?
- Kui tihti on vaja süüa?
- Minu igapäevane toit (menüü)
- Missugune toit on kasulik? Miks?
- Mis on kasulik minu juuste, küünete, silmade jaoks?

3. Süda ja veri

- Südame ehitus
- Vererõhk
- Veri
- Südame toit ja tervis

4. Kopsud ja hingamine

- hingamine ja liikumine
- kopsude ehitus

6.4 Mina ja keskkond./ Töökasvatus

Sisu:

1,5.-3 .a. lapsed	3.-5. aastased lapsed	5.-7.aastased lapsed
<p>Eneseteenindamine:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osata iseseisvalt riideid selga panna, riideid seljast võtta, käsi pesta. - Osata (täiskasvanu abiga) riided ja jalanõud korda panna. <p>Majapidamistööd:</p>	<p>Eneseteenindamine:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Riietumise oskused. - Riietumise järjekord. <p>Majapidamistöö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osata mänguasju kokku panna. - Nukkude pesu pesemine. - Osata raamatuid riulisse panna ja lauda katta. <p>Töö looduses:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Langevate lehtede 	<p>Eneseteenindamine:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Õpetada last ruttu riideid selga panema ja seljast võtma. - Hoolikalt riided kokku panema. - Jalanõude puhastamine. - Oma välimuse eest hoolitsemine. <p>Majapidamistöö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osata iseseisvalt korda pidada: lauda katta, nõusid laualt koristada. Mänguasjade pesemine, tolmu pühkimine.

<ul style="list-style-type: none"> - Õpetada lapsi lihtsaid majapidamistöid tegema. - Õppida panema toole, laudu ja söögiriistu õigesse kohta. - Osata lillede eest hoolitseda, mänguasjad õue välja tuua ja koristada neid. 	<ul style="list-style-type: none"> koristamine õues. - Kodutaimede eest hoolitsemine. - Lindude toitmine talvel. - Lume koristamine. - Koduloomade eest hoolitsemine. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nukkude pesu pesta. - Osata iseseisvalt voodiriided korda panna pärast und. <p>Töö looduses:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Toalillede eest hoolitsemine. - Koduloomade eest hoolitsemine: valmistada neile toitu: pesta, lõigata, vett vahetada. - Koduloomade ja lindude toitmine. - Kevadel taimi kasvatada. <p>Käsitöö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kujundada huvi kaunistuste, mänguasjade, suveniiride jne oma kätega valmistamise vastu. - Õpetada ökonoomselt ja ratsionaalselt materjale kasutama. - Õpetajatega õppematerjale valmistada(arvestuspulgad jne).
---	--	--

7. Keel ja kõne

7.1 Lugemise ja kirjutamise ettevalmistamise tehnika

Eesmärgid:

1. Sõna häälikulise struktuuriga tutvustamine.
2. Helilise hääliku õpetamine.
3. Õpetada eraldama hääliku asukohta sõnas.
4. Õpetada eraldama sõna asukohta lauses.
5. Õpetada eraldama häälikut pikkust sõnas.
6. Õpetada kirjutama sõnu, lauseid ja numbreid.
7. Õpetada sõnade kokkulugemist.
8. Kujundada loetust arusaamise oskust.

Sisu:

4-5 aastased lapsed	6-7 aastased lapsed	Koolieelik peab:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hääliku õige hääldamine. ➤ Sõna iga hääliku väljatoomine. ➤ Lause koosneb sõnadest. ➤ Lausete loomine pildi järgi. ➤ Sõnade analüüs (4-5 häälikut) ➤ Sõnade ja lausete vastastikune suhe. ➤ Mustrite joonistamine töövihikusse. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kinnitada oskus häälikut kuulata. ➤ “Sõna” ja “lause” arusaamine. ➤ Hääliku pikkuste väljatoomine sõnas (lühike, pikk) ➤ Töö liikuva aabitsaga. ➤ Lausete koostamine. ➤ Tähtedega tutvumine. ➤ Tähtede lugemine. ➤ Aru saada “heliline”, “helitu”, “sulghäälik”. ➤ Nõrk kinnine heli. Kolm erinevat pikkuse taset. ➤ “!” ja “?” ➤ Lugemine. ➤ Tähtede kirjutamine töövihikusse. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tähtede tundmine. ➤ Tunda kirjutamise võtteid. ➤ Osata sõnast välja tuua häälikud ja määrata kindlaks nende järgnevus. ➤ Osata välja tuua lühikesed ja pikad häälikud. ➤ Osata jaotada häälikud sõnas heliliseks ja helituks. ➤ Osata lugeda sõna, aru saada tähendusest, ja samas ka aru saada lausest loetud sõnade alusel. ➤ Osata kirjutada lihtsaid sõnu.

7.2. Lastekirjandus**Eesmärgid:**

1. Laste emotsionaalse elu rikastamine kunstilise kirjanduse kaudu.
2. Esteetiliste elamuste pakkumine, mille alusel lapsel kujunevad tunded.
3. Laiendada lapse teadmisi ümbritseva maailmaga suhtlemiseks.
4. Laiendada sõnavara.

Sisu:

1,5-3 aastased lapsed	3-5 aastased lapsed	5-7 aastased lapsed
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Temaatilised koduraamatud. ➤ Peakangelased - mänguasjad. ➤ Kenade piltidega lühitekst. ➤ Mis on hea, mis on halb? ➤ Kahekordne lugemine. ➤ Loetud teksti ümberjutustamine. ➤ Luuletuste õppimine (2-3 lühikest luuletust). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Emotsioonid: rõõm, kurbus jne. ➤ Kangelaste iseloom: hea, kuri, aus, ablas jne. ➤ Sõnad ja nende tähtsus. ➤ Pildi järgi jutukese koostamine. ➤ Situatsioonide kordamine. ➤ Peakangelase hindamine. ➤ Värviraamatud. ➤ Luuletused, muinasjutud, jutud. ➤ Lühiteksti etteütus. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ümbruskonnaga tutvustamine. ➤ Emotsioonid, tunded. ➤ Pildi täpne kirjeldamine ➤ Lugemishuvi arendamine. ➤ Sisust arusaamine, ümberjutustus. ➤ Pildiseeriad, koomiksid. ➤ Raamatud -teatmikud. ➤ Sõnaraamatud. ➤ Lemmiklooma teema. ➤ Tehniline teema. ➤ Kõnetoonid: rõõm, kurbus jne. ➤ Draama. ➤ Loogiliste juttude koostamine. ➤ Luuletuste lugemine ilmekusega. ➤ Mõisted: luuletus, jutt, muinasjutt, vanasõna.

8. Matemaatika**Eesmärgid:**

1. Ümbritseva esemete tundmaõppimine.
2. Esemete suurusega tutvustamine.
3. Esemete vormidega tutvustamine.
4. Arvutamisega tutvustamine.
5. Mõtlemise arendamine.

Sisu:

1,5-3 aastased lapsed	3-5 aastased lapsed	5-7 aastased lapsed
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Võtma ja panema asju. ➤ Toppimine ➤ Lükkimine. ➤ Mänguasjade riiulile panemine ➤ Ring. ➤ Leida ümmargusi asju. ➤ Mõisted “siin”, ”seal”. ➤ Mõisted “üks”, ”palju”. ➤ Mõisted “suurem”, ”väiksem”. ➤ Jutustamiseks kasutada sõnad “üks” ja “kaks”. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Värvide tundmine. ➤ Ring. ➤ Kolmnurk. ➤ Ruut - kuubik. ➤ Ristkülik. ➤ Mõisted: pikk, lühike, madal, suurem, väiksem, samasugune, pikem, lühem. ➤ Ruumides orienteerumine: üleval, all, ees, taga. ➤ Vasakul ja paremal. ➤ Hommik, päev, õhtu, öö. ➤ Suuruste järgi asjade sorteerimine: laiem, kitsam, ühesugused. ➤ Viieni arvutamine. ➤ Numbrite õppimine järjekorras. ➤ Ainete grupeerimine nõudmise järgi. ➤ Värviliste pulkade panemine tõusvas ja langevas joones. ➤ Värviliste pulkade grupeerimine värvide järgi. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Konstrueerimine. ➤ Kogumi koostamine. ➤ Kahe kogumi koostamine, suurendades ühte neid. ➤ Mõisted: ruttu, aeglasemalt ➤ Asjade arvestamine kuni 5-ni. ➤ Pikkus, laius. ➤ Mõõtmine . ➤ Geomeetrilised figuurid. ➤ Asjade grupeerimine suuruse ja värvi põhjal. ➤ Esemekoht lapse suhtes. ➤ Arvestamine kuni 10-ni. ➤ Töö arvestuspulkadega. ➤ Mahu mõõtmine, 1 liiter. ➤ Nädalapäevad ➤ Aastaajad. ➤ Kaalumine. Kaal- 1 kg. ➤ Arvestamine: eelmine, järgmine. ➤ Järjest loendamine, küsimus mitmes on. ➤ Aeg. Aja mõõtmine. Sekund, minut, tund. ➤ Matemaatilise jutukese koostamine.

Koolieelik peab tundma:

1. Lihtsad tasapinnalised figuurid (ring, nelinurk, kolmnurk, täisnurk).

2. Lihtsad mahulised figuurid (kera, kuup, prisma).
3. Põhiliste mõõtühikute nimetused (meeter, liiter, kg, kroon, sent).
4. Arvutamine 1-10.
5. Märgid -, +, =.

Koolieelik peab oskama:

1. Järjestada, grupeerida esemeid suuruste järgi.
2. Teha kindlaks oma asend ümbritsevate esemete suhtes.
3. Kirjeldada ümbruskonda tuttavate mõistete abil.
4. Oskab kella järgi määrata aega täistundides.
5. Suhelda üksteisega (näiteks mängus) ja täiskasvanutega (näiteks kaupluses) sisseostude tegemise ajal ja maksmise ajal kasutada kõige rohkem kasutatavaid suurus.
6. Koostada vajalikud hulgad vastavalt esitatud tingimustele.
7. Võrrelda kahte hulka paaride võrdlemise teel.
8. Säilitada kogus peale ümberpaigutamist.
9. Leida hulga tunnused ja koostada erinevate tunnuste järgi vastavad hulgad.
10. Loendamise teel teha kindlaks esemete arv, vastata küsimusele mitu.
11. Mõõta esemete pikkus pulgakeste abil.
12. Nimetada antud arvu vahetult ees ja järel asuvad arvud.
13. Liita ja lahutada 5 piires.

9. Kunst

Joonistamine, voolimine, maalimine, meisterdamine

Eesmärgid:

1. Ergutada loovat mõtlemist ja eneseväljendust.
2. Rikastada laste fantaasiat.
3. Loomingulise mõtlemise ja väljendusoskuse stimuleerimine.
4. Kunstimaitse kujundamine.
5. Tutvumine venekunstiga.
6. Tutvumine eestikunstiga.

7. Initsiatiivi toetamine.
8. Sotsiaalsuse tõstmine.
9. Kunstilise tunnetuse arendamine ja kunstielamuse pakkumine.

Programm:

Laste vanus	Joonistamine	Voolimine	Kleepetöö
1,5-3 .a.	<p>Pliiatsi ja pintslid õige käsitlemise õppimine.</p> <p>Suurte ja väikeste siluettide ja kontuuride ümarvormide joonistamine ja maalimine.</p> <p>Värvide kasutamist.</p> <p>Paberipinna vaba katmine, ümmarguste templikujunditega.</p> <p>Kandiliste kinnisvormide joonistamine ja maalimine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Savi omadusega tutvustamine (ta on pehme, võib voolida, pressida) ➤ Voolima alusel. ➤ Savi jagamist tükideks, tegema ümmargust vormi. ➤ Voolima lihtsat vormi. ➤ Sõrmede abil süvendit tegema. 	<p>Ilma liimita</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Valmisloigatud detailidest pilte kokku panema. ➤ Värvide järgi valmisvormid kokku panna. ➤ Puzzlede kokkupanemine.

Laste vanus	Joonistamine	Voolimine	Kleepetöö	Meisterdamine
3-5 aastat	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pintsli ja pliiatsiga joonistamine. ➤ Suurte ja väikeste siluettide abiga ümmarguse vormi joonistamine pintsli ja pliiatsiga. 	<p>Savi jagamine tükideks, ümmarguse vormi tegemine.</p> <p>Lihtsa vormi voolimine.</p> <p>Sõrmede abil süvendit tegemine.</p> <p>Savi rullimine ja veeretamine, servade silumine.</p>	<p>Ornamenti koostamine, ribal, ruudul, ringil.</p> <p>Mitme osast koosnevate esemete kleepimine.</p> <p>Käärde käsitlemise oskuse kujundamine.</p> <p>Kujundite</p>	<p>Tutvumine erineva loodusliku materjaliga.</p> <p>Pabarist ja looduslikust materjalist esemete valmistamine.</p> <p>Ruudu saamine ristküliku</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kõverjoonte joonistamine. ➤ Hulknurgad. ➤ Kinnised kujundid. ➤ Ümmargused vormid. ➤ Inimese keha joonistamine: pea, nägu, käed, jalad. ➤ Loomad: kass, jänes, koer, jne. ➤ Loodus: Puud, lilled jne. ➤ Kujude ja mustrite koostamine ➤ Inimese joonistamine erinevates poosides, erinevas riietuses. ➤ Õpetada kujutama talvist loodust, liiklus vahendeid. ➤ Templitrükk. ➤ Dekoratiivse muustri koostamine. 	<p>Kerast ja silindrist õõnesvormi teisendamine</p> <p>Voolingu ilmestamine, täppide ja kripsudega.</p> <p>Osade ühendamine kokku vajutamise, liitekohtade silumine sõrmedega.</p> <p>Väikeste detailide väljapidistamine põhivormist (nina, kõrvad, sabad, okkad jms.).</p> <p>Iseseisev kastamine omandatud oskusi ja teadmisi.</p>	<p>väljalõikamine ribast.</p> <p>Värvi ja vormi rütmilise mustri koostamine.</p> <p>Ristküüliku ja ruudu teisendamine ovaaliks ja ringiks.</p> <p>Mustri koostamine taime motiividest ja geomeetrilistest kujunditest.</p> <p>Ühistööde tegemine, õpetada nägema tööd kui tervikud ning oma osa sellest.</p>	<p>poolitamisel, täiendavate detailide kleepimine.</p> <p>Paberist, karpidest, plastmass pudelitest mänguasjade valmistamine.</p> <p>Valmistamine votlimise abil ja täiendavate üksikosadega kleepimisega.</p> <p>Õpetada lõikama mööda pliatsijoont.</p>
Laste vanus	Joonistamine	Voolimine	Klepetöö	Meisterdamine
5-7 aastat	Loodusobjektide kujutamine naturist ja kujutluste põhjal. Ühiskondlikku elu	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Erineva kuju ja suurusega puu- ja juurviljade, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kokkuvolditud paberist sümmeetriliste vormide lõikamine ja 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Loodusliku materjali ühendamine figuurideks

<p>sündmused inimeste ja loomade kujutamine erinevates tegevustes. Värvustoonide tundmine ja kasutamine. Mustri koostamine laiadest ja kitsatest horisontaal- ja vertikaal joontest ning punktidest valgel ja värvilisel aluspaberil. Õppetada kujutama inimest eest, tagant ja külgvaades ning erinevates tegevustes. Süvendada oskust pintsli vabaks ja õigeks kasutamiseks. Õppetada valima fooniga sobivaid värvitoone. Süvendada oskust kasutada ära kogu olemasolev aluspind.</p>	<p>seente õõnesvormide volimine plastilisel meetodil.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Voolingupinnal kujundamine voolimispulga abil. ➤ Süžeealiste kompositsioonide kujutamine plastilisel meetodil. ➤ Iminese- ja loomafiguuride kujutamine liikumises tegevuses. ➤ Erineva suuruse ja vormiga õõnesvormide volimine. 	<p>kleppimine.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Looduslikult materjalist figuuride ja dekoratiivsete mustrite kleppimine. ➤ Paberist väikeste tükide, ribade ja suuremate ümmarguste vormide rebimine ja kompositsiooni koostamine. ➤ Kokkuvolditud paberist ristküliku, ovaalide ja ringide lõikamine. ➤ Ovaalsete ja ümmarguste vormide rebimine. ➤ Taldriku kaunistamine lille ornamentikaga. ➤ Taime motiividest ornamendi kujundamine. 	<p>plastiliini, tikkude või okste abil.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Punumine. ➤ Liiklusvahendite valmistamine. ➤ Kääridekäsitsemise oskuse süvendamine. ➤ Voltimistehnikas esemete meiterdamine. ➤ Pabersilindridest ja ribadest figuuride valmistamine. ➤ Pakendmaterjalist vanalinna valmistamine. ➤ Omandatud oskuste ja vilumuste loovkasutamise mänguasjade valmistamisel.
---	---	---	---

10. Muusika

Eesmärgid:

1. Kujundada positiivset suhtumist muusikalise tegevuse vastu.
2. Lapse tundeelu rikastamine muusikaelamuste kaudu.

3. Rikastada lapse tundemaailma ja arendada muusikalist maitset.
 4. Õpetada kuulama muusikat, laulma, mängima lastepillidel.
 5. Õppida liikuma ja tantsima muusika või laulu saatel (rütmitaju arendamine).
 6. Arendada kollektiivset ja individuaalset oskust musitseerida ja esineda pidudel.
- Lua muusika abil võimalus vabaks eneseväljendamiseks. Õppida muusika abil väljendama oma tundeid lähedaste vastu, kodu vastu, armsaima mänguasju vastu. Osata hääle abil väljendada erinevaid tujusid. Imiteerida loomade hääli, muinasjutu tegelasi.
7. Tutvuda rahvuslike muusikatraditsioonidega, rahvatantsudega, instrumentidega.
 8. Arendada rütmitunnet, õpetada rütmiliselt liikuma, rütmiliselt komponeerima laule, eristama erinevaid temposid.
 9. Kujundada erinevate žanrite esitamise (marssimine, tantsimine jne) oskust.
 11. Arendada logorütmilised tegevused: logopeedilisi harjutusi, laulmist, rütmiharjutusi, muusikainstrumentidel mängimist, näpumänge, liikumismänge.

1.-2.aastased lapsed:

- Esmane tutvumine muusikaga. Tuua esile muusika heatahtlik suhe lapse emotsionaalsusele.
- Õppida kuulama laulu lõpuni.
- Tutvuda lihtsate muusikainstrumentide kõlaga, anda esimesed suunad nendel mängimiseks.
- Tekitada soov korrata tantsu liigutusi (plaksutada, trampida, keerutada jne.)

2-3-aastased lapsed:

- Arendada heatahtlikku suhtumist muusikalisse tegevusse.
- Õppida ära tundma laule, tekitada soov kaasa laulda eraldi sõnu ja silpe (ja-ja ta-ta, oi-oi jne).
- Arendada kuulamist, jätkata tutvumist erinevate instrumentide kõlaga. Õppida mängima kõristiga, taldrikutega, vilepilliga, kellukestega, trummiga.
- Õpetada kuulama muusikat ja laulu tähelepanekult. Proovida kuulata lõpuni. Õppida lihtsaid tantsulisi liigutusi: astuda jalalt jalale, trampida ühe või mõlema jalaga. Sooritada poolkükki, joosta kergelt varvastel, panna jalg vedruga kannale, joosta varvastel kergelt ringis. Liigitusi teha ühekaupa, paaris, ringis.

3-4-aastased lapsed:

- Õpetada tajuma erinevaid meeleolusid muusikas. Kasutada lõbusa ja rahuliku iseloomuga laule.
- Arendada laste muusikalist kuulmist ja keskendumisvõimet muusika kuulamisel.
- Osata eristada muusikalist kõla. Arendada esialgseid laulmisoskusi ja rütmitunnet elementaarsete liigutustega muusika saatel. Õppida kuulama meloodiat ja laulu sõnu, tunda need ära. Laulda koos täiskasvanutega ja ka üksikult. Arendada rütmitunnet.
- Õpetada lapsi kõndima, jooksuma, tantsima, tegema lihtsaid mängu ja tantsuliigutusi muusika saatel. Trampida jalgu ja plaksutada, lehvitada rätiga, liigutada käerandmeid.
- Õpetada tegema lihtsaid liigutusi asjadega: tõsta lint üles, kõristada kõristiga, lehvitada lehega. Õpetada lapsi mängima metallplaatidel.
- Tutvumine uute muusikariistadega.

4.-5.aastased lapsed:

- Kujundada positiivne suhtumine muusikalisse tegevusse.
- Õppida eristama kontrastset muusikat: kiire-aeglane, kõrge- madal, vaikne-vali. Osata kuulatud muusikat iseloomustada.
- Õpetada kasutama erinevaid intonatsioone, anda häälega edasi laulu iseloomu, imiteerida loomade hääli. Õppida laulma kergelt, sõbralikult. Arendada kuulmist, rütmitunnet, kasutades laulude fragmente.
- Rütmiline liikumine muusika järgi. Õpetada kõndima ja jooksuma muusika saatel, liikuma ringis, kätest kinni või paarides. Teha lihtsamaid tantsuliigutusi. Osata kasutada erinevaid elemente ja liigutusi, et hinnata laulu.
- Õppida eristama muusika suunda (üles või alla). Õppida musitseerimist orkestris. Kujundada erinevate žanrite esitamise oskust (marss, tants).
- Õppida õigesti kasutama atribuutikat: linnud, pallid, värvid jne. Õppida muutma tantsu liigutusi, ümber tegema. Süvendada orienteerumisoskust saalis.

5-6-aastased lapsed:

- Arendada heatahtlikku suhtumist muusikasse ja muusikatundidesse. Arendada keskendumise oskust.
- Õppida eristama muusika iseloomu - pidulik, õrn, kurb. Jätkata iseseisvalt muusika iseloomustamist-lõbus, heasüdamlik, kurb.

- Kujundada ettekujutust erinevatest žanritest (hällilaul, marss, jooks, tants). Ära tunda laul meloodia järgi, mida on mängitud või lauldud sõnadeta. Töötada ilmeka esinemise nimel. Harjutada laulmist vaba ja loomuliku häälega, ilma pingeta. Hingata lühikeste muusikaliste fraaside vahel, hääldada sõna selgelt välja ja lõpud laulda õigesti. Anda täpselt edasi meloodia, koos alustada laulmist pärast eelmängu ärakuulamist ja lõpetada laulmine koos. Laulda, kuulates ka teiste häält, muusikariista saatel ja ilma selleta.
- Õpetada rütmitunnet mängude ja laulude kaudu.
- Jätkata tutvustamist lastepillidega. Treenida mängimist orkestris, osata rütmiliselt komponeerida. Kuulmise järgi ära tunda kõlavate helide arvu (1-2), instrumentide hääled, laste hääled, linnud, loomad.
- Õpetada liikuma vastavalt muusika iseloomule: dünaamika (valjusti- vaikselt), registriga (kõrgelt-madalalt), tempoga (kiiresti-aeglaselt). Liikumine alustada ja lõpetada muusikaga. Iseseisvalt muuta liikumist 2 või 3 osalises vormis. Läbi liikumise anda edasi muusika ilu. Süvendada tantsu liigutuste õppimist- hüpped, lisasammud, kül- galopp, marss, sirge galopp. Minna ringist sirgeks ja tagasi. Väikeseks ringiks ja tähekeseks. Kätega teha ujuvaid liigutusi. Keerelda üksi ja paaris (kõndides ja joostes). Osata lihtsaid tantsuliigutusi, iseseisvalt kasutada tuttavate liigutuste elemente. Proovida väljendada mängu-muusika iseloomu elemente. Kutsuda esile soovi esineda üksikult ja kollektiivis.
- Esimene tutvumine eesti heliloojate ja nende loominguga.

6-7-aastased lapsed:

- Arendada heatahtlikku suhtumist muusikasse ja muusikatundidesse. Arendada keskendumise oskust.
- Õppida eristama muusika iseloomu- pidulik, õrn, kurb. Jätkata iseseisvalt muusika iseloomustamist-lõbus, heasüdamlik, kurb.
- Kujundada ettekujutus erinevatest žanritest (hällilaul, marss, jooks, tants). Ära tunda laul meloodia järgi, mida on mängitud või lauldud sõnadeta. Töötada ilmeka esinemise nimel. Harjutada laulmist vaba ja loomuliku häälega, ilma pingeta. Hingata lühikeste muusikaliste fraaside vahel, hääldada sõnad selgelt välja ja lõpud laulda õigesti. Anda täpselt edasi meloodia, koos alustada laulmist peale eelmängu ärakuulamist ja lõpetada laulmine üheaegselt. Laulda, kuulates ka teiste häält, muusikariista saatel ja ilma selleta.
- Õpetada rütmitunnet mängude ja laulude kaudu.

- Jätkata tutvustamist muusikainstrumentidega. Treenida mängimist orkestris, osata rütmiliselt komponeerida. Kuulmise järgi ära tunda kõlavate helide arvu (1-2), instrumentide hääled, laste hääled, linnud, loomad.
- Õpetada liikuma vastavalt muusika iseloomule: dünaamika (valjusti- vaikselt), registriga (kõrgelt-madalalt), tempoga (kiiresti-aeglaselt). Liikumist alustada ja lõpetada muusikaga. Iseseisvalt muuta liikumist 2- või 3-osalises vormis. Läbi liikumise anda edasi muusika ilu. Süvendada tantsuliigutuste õppimist- hüpped, lissammud, kül- galopp, marss, sirge galopp. Minna ringist riviks ja tagasi. Väikeseks ringiks ja tähekeseks. Kätega teha ujuvaid liigutusi. Keerelda üksi ja paaris (kõndides ja joostes). Osata lihtsaid tantsuliigutusi, iseseisvalt kasutada tuttavate liigutuste elemente. Proovida väljendada mängu-muusika iseloomu elemente. Kutsuda esile soovi esineda üksikult ja kollektiivis.
- Tutvumise jätkamine eesti heliloojate ja nende loominguga.
- Arendada laule intonatsioone, anda häälega edasi laulu iseloom, imiteerida loomade häält. Õppida laulma kergelt, sõbralikult. Alustavad kõik koos, lõpetavad muusikaga.
- Arendada kuulmist, Rütmi tunne, kasutades laulude lõike.
- Liigutada ennast vastavalt muusika helidele. Õpetada kõndima ja jooksmas muusika saatel, liikuma ringis, kätest kinni või paarides. Teha lihtsamaid tantsuliigutusi. Osata kasutada erinevaid elemente ja liigutusi, et hinnata laulu.
- Õppida ära tundma muusika suunda (üles või alla). Õppida mängu lasteorkestris. Kujundada erinevate žanrite esitamise oskust (marss, tants).
- Õppida õigesti kasutama atribuutikat: linnud, pallid, värvid jne. Õppida muutma tantsu liigutusi, ümber tegema. Süvendada orienteerumisoskust saalis.

11. Liikumine

Eesmärgid:

1. Tugevdada lapse füüsilist ja vaimset tervist.
2. Ergutada lapse psühhomotoorset ja tunnetuslikku arengut.
3. Äratada huvi sportimise vastu, soovi iseseisvalt tegelda kehaliste harjutustega ja liikumismängudega.
4. Anda lastele teadmisi ja oskusi liikumisohutusest, hügieenist ja käitumisreeglitest.

Kuni 3 aastased lapsed

SÜGIS:

1. Üldarendavad harjutused

Liikumistegevuse terminitega tutvumine, ringi moodustamine. Seis, harkseis, iste, käte tõstmine ette, kõrvale, üles; käte viimine selja taha, küünarliigesest käte kõverdamine ja sirutamine ette; istes jalgade hargitamine, jalgade kõverdamine ja sirutamine.

2. Põhiharjutused

Kõnd ja jooks:

Erinevad matkimisharjutusednt karukõnd jne; kõnd otsesuunas, kõnd kahe joone vahel või laual, kõnd ringjoonel; aeglane ja kiire kõnd, kõnd piiratud pinnal(25- 30cm), aeglustuv ja kiirenev kõnd ning kõnd liivakott või pall pea peal (hea rühi kujundamiseks); jooks otsesuunas, jooks lühikese sammuga, seisakutega, suunda muutes; jooks püüdja eest ja vastupidi põgenejat püüdes.

Hüplemine ja hüpped:

Erinevad matkimisharjutused nt jäneshüpped, palli moodi pörkamine(hüplemine kahel jalal paigal)jne; sulghüplemine otse edasi liikudes.

Visked ja püüdmine:

Palli veeretamine õpetajale ja kaaslasele ühe ja kahe käega; palli veeretamine lookade alt, otsesuunas, liikudes palli järele.

Roomamine ja ronimine:

Roomamine toengpõlvituses, käsuli ja kõhuli; toengpõlvituses roomamine tasakaalupingil, käsuli ja kõhuli esemete vahel; roomamine paralleelsete nööri vahel

Tasakaaluharjutused:

Kõnd kitsal rajal nt võimlemislaua, nööri.

Võimlemine:

Seis, harkseis, iste, käte tõstmine ette, kõrvale, üles; käte viimine selja taha, küünarliigesest käte kõverdamine ja sirutamine ette; istes jalgade hargitamine, jalgade kõverdamine ja sirutamine.

TALV:

1. Üldarendavad harjutused

Käte tõstmine kõrvale; käte plaksud eest. Jalgade sirutamine ette kannale. Painutused ette. Põlvitus: laskumine põlvitusistesse.

2. Põhiharjutused

Kõnd ja jooks:

Kõnd üle takistuste, erinevas tempos, paarides(käest kinni); jooks kolonnis ühekaupa; kõnd päkkadel; kõnd jalatõstega ette.

Hüplemine ja hüpped:

Sügavushüpe(allahüpe) 10-20cm, hüpped rõngasse.

Visked ja püüdmine:

Pallivise kahe käegaemale, kasti(kaugus 50-70cm) ja õpetajale.

Roomamine ja ronimine:

Lookade, nõõride, toolide alt läbipugemine(toengpõlvituses, kõhuli).

Tasakaaluharjutused:

Kõnd nõõril juurdevõtusammuga kõrvale

Võimlemine:

Harkiste, toengiste; kätehood ette ja taha(pendeldamine); käteplaksud ees ülal; peopesade pööramine üles-alla (puhtad käed); selili tõus istesse, jalgade tõstmine ette, käte ja jalgade tõstmine ette, käte ja jalgade üheaegne liigutamine(põrnikas).

KEVAD:

1. Üldarendavad harjutused

Tõsta käed üles. Plaksutada käsi ülal. Kükki ilma toeta. Sirutada jalga ette varbale. Painutused paremale ja vasakule. Selili: tõsta ja langetada jalgu. Kõhuli: tõsta käsi ja jalgu.

2. Põhiharjutused

Riviharjutused:

Rivistumine ühekaupa kolonni (üksteise selja taha, nn ronn)

Kõnd ja jooks:

Kõnd suunda muutes, juurdevõtusammuga (külge ees); päkk-kõnd; kõnd üleminekuga jooksuks ja vastupidi.

Hüplemine ja hüpped:

Hüplemine rõngast rõngasse; hüpe üle takistuste.

Visked ja püüdmine:

Esemete viskamine (liiva-, hernekott); visked 1 m kaugusele. Vise üle takistuste; õpetaja visatud palli püüdmine.

Roomamine ja ronimine:

Roomamine kaarredelil kápuli, ronimine varbseinal juurdevõtusammuga (1,5m).

Tasakaaluharjutused:

Tõus päkkadele, laskumine taldadele; seis ühel jalal; aeglane keerlemine paigal.

Võimlemine:

Kõhuli, selili; ringjad liigutused ühe ja kahe käega ees; vahendi andmine ühest käest teise all ja ees; kõhuli (käe/käte, rindkere tõstmine); kõhuli ja tagasi selili pööramine; "veeremine", "rullimine".

3-4 aastased lapsed

SÜGIS:

1. Üldarendavad harjutused

Vasak käsi ette, parem kõrvale (üles). Sama kõnnil. Käteplaksud ees, ülal ja taga (käed sirged). Käed õlgadel, käte ringitamine eest üles. Tõsta ja langetada õlgu. Jalg ette, kõrvale varbale. Põlvitus: väljaseade vahelduvalt vasaku ja parema jalaga kõrvale. Tõus päkkadele (sirutus, vaade üles). Painutused paremale ja vasakule, libistades kätt mööda jalga alla. Toengiste: vasaku ja parema ning koos jalgade kõverdamine, sirutamine nurkistesse ja langetamine. Jala tõstmine ette käteplaksuga jala all. "Jalgratasõit".

Toengpõlvitus: vasaku ja parema jala tõstmine taha, vaade üles. Upp-põlvitusiste: tõus põlvitusse, pea kuklasse. Painutus ette, käteviibutused jalgade vahelt võimalikult taha (jalad sirged).

2. Põhiharjutused

Riviharjutused:

Kolonni moodustamine; rivistumine viirgu, rivistumine kaheks ringiks ja 2-4 kaupa kolonni.

Kõnd ja jooks:

Kõnd kaldlual, kõnd üle takistuste, rütmi plaksutades, kõnd siira- viira, muutes suunda, läbisegi kõnd.

Jooks: jooks kahekesi, kolmekesi (kätest kinni), rühmades edasi -tagasi.

Hüplemine ja hüpped:

Sulghüplemine pööretega, hüplemine märgilt märgile, rõngast rõngasse (10-15 rõngast), kükkishüplemine; paigalt kaugushüpe üle kahe paralleelse joone(10-30cm); harkhüplemine(harki-kokku).

Visked ja püüdmine:

Palli veeretamine teineteisele, lookade ja väravate alt palli veeretamine teineteisele, esemete vahelt, esemete pihta; palli viskamine maha ja püüdmine; pallivise üles ja pärast mahapõrkamist püüdmine.

Roomamine ja ronimine:

Roomamine kõhuli, toengpõlvituses, käsuli, ümber esemete; kõhuli roomamine tasakaaluringil käte abil edasi tõmmates; roomamine tagurpidi toeng põlvituses (vähikõnd); roomamine käsuli, kõhuli; toengpõlvituses roomamine kaldlaual.

Tasakaaluharjutused:

Kõnd piiratud pinnal, tasakaaluringil; kõnd joonel liivakott või pall peas.; kõnd tasakaaluringil mõõtsammuga käed kuklal, kõrval; kõnd tasakaaluringil esemest üle astudes; kõnd tasakaaluringil vahelduva sammuga.

Võimlemine:

Seis, algseis, harkseis, harkiste; käed ees, kõrval, ülal; käte viimine üles, tõus päkkadele, vaade üles; käteplaksud ees, ülal (käed sirged); sõrmede surumine rusikasse, harali (käed sirged); käed ees või kõrval, pihkude pööramine üles, alla; sirgete käte ristamine; kerepöörded ning painutused paremale ja vasakule, painutus ette ja sirutus.

TALV:

1. Üldarendavad harjutused

Rusikas käed kõverdatud: käte vahelduv sirutamine ette ("poksimine"). Käes ees, kõrval: käte ringitamine randmest. Käed kõrvalt üles, vaade üles; käed eest alla, pea rinnale. Käed kuklale, küünarnukid taha, vaade üles. Pöidade ringitamine vahelduvalt parema ja vasaku jalaga. Kerepöörded paremale ja vasakule koos parema, vasaku käe sirutamise ja kõrval, vaade kääle. Toengiste: jalgade hargitamine, ristitamine. Toengiste: kärgariste. Toengiste, pea rinnal: selg suruda sirgeks, pea kuklasse, tõus tagatoenglamangusse. Vasaku ja parema jala tõstmine taha, vaade üles. Harkseis: kallutus ette(pea kuklas, vaade ette). Jalavibutused ette ja taha (hoida toest). Painutusega ette puudutada vahelduvalt vasaku ja parema jala pöida (jalad sirged).

2. Põhiharjutused

Riviharjutused:

Oma koha leidmine rivis; harvenemine ringjoonel kõrval, kolonnis ette ja kõrval (käed kõrval, ette)

Kõnd ja jooks:

Kõnd kolonnis (ühekaupa), õpetaja järel, peatustega; kõnd juurdevõtusammuga paremale ja vasakule, orientiiri järgi lühikese või pika sammuga, kõnd üle piiratud ala; kõnd väljaastega, põiasirutusega, ristsammuga, sirgete käte ja jalgadega (puunukk), kõrge põlvõstega (kurekõnd), selg ees (tagurpidikõnd); jooks õpetaja järel; käsulijooks; jooks üle takistuste, hüppenööri alt läbi; jooks selg ees (tagurpidijooks)

Hüplemine ja hüpped:

Harkihüplemine paigal ja edasi liikudes; harkihüplemine edasi liikudes; käärhüplemine; hüplemine ühel jalal, jalalt jalale; hüplemine üle hoonööri; sügavushüpe (4a 20-30cm)

Visked ja püüdmine:

Palli veeretamine läbi värava eseme pihta; palli viskamine maha ja püüdmine; palli visked üle nõõri(kaugus 1-1,5m); pallivise kaaslasel kahe käega; vise vertikaalsesse märklauda ühe käega õla juurest(märklauda kõrgus 4a1,5-2m)

Roomamine ja ronimine:

Roomamine vahelduvalt teiste liikumisviisidega; esemete alt läbipugemine;

Tasakaaluharjutused:

Seisud tasakaalupingil käte asendit muutes (kätehood), kükkimine, põlvetõsted; seisud tasakaalupingil päkkadel.

Võimlemine:

Kägariste, põlvitusiste, toengiste, toengharkiste; Käte -ja õlaliigete harjutused: vasaku käe viimine ette, parem kõrvale (kordinatsiooniharjutus); rusikas käte vahelduv sirutamine ette (poksimine); käte raputamine randmest.

KEVAD:

1. Üldarendavad harjutused

Õlgade tõstmine ja langetamine üheaegselt ja vahelduvalt. Käteviibutused ülalt taha, alt taha, kõrvalt taha. Käteringid tagant üles. Tõus päkkadele (sirutus, vaade üles), laskumisega toengkägarasse, kükki, kägarasse. Kümme kükki 2-3 korda järjest. Vahelduvalt painutus ja kallutus ette. Kõhuli: rindkere tõstmisega viia käed kuklale, vaade üles. Selili, jalad kõverdatud: langetada põlved paremale, vasakule. Iste: kallutus ette ja taha koos sõudmisliigutustega.

2. Põhiharjutused

Rivistumine:

Joondumine orientiiride järgi (joon, nõör); pöörded esemeliste orientiiride järgi.

Kõnd ja jooks:

Kõnd kinnisilmi edasi-tagasi; kõnnil täidetakse õpetaja korraldusi (peatatakse, kükitatakse; heidetakse kõhuli jm); jooks otsesuunas käsiplaksutades.

Visked ja püüdmine:

Liivakoti visked läbi rippuva rõnga; täpsusvisked kahe käega, parema ja vasaku käega alt (kaugus 1m).

Roomamine ja ronimine:

Käpuli ronimine kaldredelil; ronimine varbseinal juurdevõtusammuga kõrvale; ronimine redelil vahelduva sammuga üles ja teiselt poolt alla.

Tasakaaluharjutused:

Astumine üle topispallide, üle tasakaalupingil olevate esemete; paigal keerlemine, silmad suletud, mingi asendi võtmine; keerlemine paarides kätest kinni hoides.

Võimlemine:

Käte koordineerimisharjutused. Käed rusikasse ringitades randmeid. Õlaringid. Kand, varvas ja 3 rõhksammu, 4-5 poolkükki. Kükki, käed puusal, ees, kõrval. Haarata varvastega esemeid ja tõsta. Painutus ette, puudutades varbaid. Põlvitustes selja kumerdamine ja sirutamine.

4-5 aastased lapsed

SÜGIS:

1. Üldarendavad harjutused

Käteringid eest üles, tagant üles. Sama kõnnil. Kätevibutused kõrvalt taha, vahelduvalt sirutatud ja koos sirutatud kätega. Vasak käsi ülal, parem all: kätevibutused käte vahetusega. Harkseis: pööre paremale, laskuda vasakule põlvele. Toengiste: joonistada õhus ringe parema ja vasaku jalaga ning koos jalgadega. Kägariste: harkiste, käed kõrvale. Toeng kõhuli: sääretõste käte sirutamise, painutus taha. Künarnukid ja õlad suruda taha, kallutus ette, künarnukid ja õlad suruda ette ja tõus kumera seljaga. Harkpõlvitus: laskuda istesse säärt vahele.

2. Põhiharjutused

Riviharjutused:

Iseseisvalt ja kiiresti rivistumine ringiks.

Kõnd ja jooks:

Paariskõnd(kättest lahti); kõnd liivakott pea peal (käte abita); kõnd erinevate käteliigutustega(käed üles, alla;käed kõrvale alla, käed õlgadelt puusale;”poksimine”, “tuuleveski”).

Hüplemine ja hüpped:

Hüplemine lõtvade käte ja jalgadega(lõdvestushüpe); hüplemine üle kahe joone, üle esemete; galopp hüplemine(otse-, külgalopp); sulghüplemine, esemed põlvede vahel(paigal ja edasi liikudes)

Visked ja püüdmise:

Palli veeretamine esemete pihta; rõnga veeretamine kaaslasele otsesuunas; pallivise maha, käte plaks ja püüdmine ning sama palli üles visates; pallivise ühest käest teise, vise üle takistuse; pallivise vastu seina kahe ja ühe käega ning püüdmine kahe ja ühe käega; palli veeretamine esemete vahel jalaga; palli visked ja püüdmised kahe käega alt; palli visked erinevatest algasenditest(iste, põlvitus).

Roomamine ja ronimine:

Toengpõlvituses roomamine tasakaalupingil, mööda kaldpinda üles; selili roomamine tasakaalupingil end käte abil edasi tõmmates; hülgeroomamine; järjestikuste takistuste alt läbipugemine eri lähteasenditest(kõhuli, toengpõlvitus, käpuli).

Tasakaaluharjutused:

Kõnd liistulaual, kaarredelil, joonel, kõnd tasakaalupingil selg ees ning end ümberpöörates; kõnd kummuli keeratud tasakaalupingil; kõnd tasakaalupingil juurdevõtusammuga takistusest üleastumise ja läbipugemisega.

Võimlemine:

Käed kuklale küünarnukid suruda taha, vaade üles; õlgade (vahelduv) tõstmine ja langetamine; teevad õla- ja käteringe kiirenevas ja aeglustavas tempos; painutused paremale ja vasakule ning libistades kätt mööda jalga alla; harkseis kallutus ette (pea kuklas, vaade ette); istes painutus ette ja puudutada varbaid (jalad sirged), sirutus; rististes painutus ette, sirutus; toengistes vasaku ja parema jala vahelduv tõstmine; toengistes koos jalgade tõstmine; toengistes jalgade kõverdamine, sirutamine, tõstmine nurkistesse, hargitamine; põlvitusest painutus paremale, puudutada parema käega põrandat; kõhuli olles käte sirutamine ja kõrvaleviimine; selili jalgade kõverdamine ja sirutamine; tõus päkkadele, sirutus, vaade kätele (käed üles), laskumine toengkägarasse, kägarasse või kükki.

TALV:

1. Üldarendavad harjutused

Käed kuklal: suruda küünarnukid ette, pea rinnale, küünarnukid taha, vaade üles (sama kõnnil). Käte tõstmine ette, õlgadele, kõrvale, üles paigalkõnnil ja hüplemisel. Käed vasakul: kätehood altkaarega paremale ja vasakule. Toengnurkistes: kätetõugetega keerelda paigal. Kallutus ette kere viimisega vasakule ja paremale. Toengpõlvitus: selg kumerdada, vasaku jala põlv tuua vastu otsmikku, vasak jalg sirutada taha, pea kuklasse. Käed pihkseongus seljal: painutus ette, käteviibutus taha. Kägaras oleva kaaslaste kätest vedamine.

2. Põhiharjutused

Hüplemine ja hüpped:

Hoojooksult hüpe pehmele matile ja allahüpe.

Visked ja püüdmine:

Pallivise vastu seinale kahe ja ühe käega ning pörkega maast püüdmine kahe ja ühe käega; pallivise maast pörkega vastu seinale ja püüdmine; täpsusvisked märklauda kahe ja ühe käega, ühe käega õla juurest (märklauda kõrgus 5a 1,8-4m); kaugvisked parema ja vasaku käega paigalt.

Roomamine ja ronimine:

Roomamine toengpõlvituses tõugates peaga palli; jooksult läbi rõnga pugemine; käsuli, toengpõlvituses üle tasakaalupingi ronimine.

Tasakaaluharjutused:

Kõnd tasakaalupingil esemeid üles võttes ja ümber asetades, palli veeretades; seisud tasakaalupingil päkkadel, ühel jalal, teine jalg taga.

Võimlemine:

Põlvitus;käed ees all, ees kõrval; kätehood paremalt vasakule; kätependeldus ette ja taha, käed all või ülal; käteviibutused ülalt taha, alt taha, kõrvalt taha; vasak käsi ette, parem taha alt kaarega, hoogne kätevahetus (vetrumine põlvedest); harkseis jalavibutused ette, taha ja kõrvale; jalg ette ja kõrvale varbale; põlvetõsted parema ja vasaku jalaga ette, käteplaks põlve all; harkiste kerepööre vasakule ja käte sirutamine kõrvale; kägariste sirutada jalad, käed kõrvale; haare ümber põlvede toengistesse, õlad surutud taha, pea kuklasse; joonistada ringe parema, vasaku jalaga või koos jalgadega; põlvituste, tõus ja kerepöörded; “jalgrattasõit” (jalad liiguvad ringikujuliselt); veeremine (enda või kaaslase rullimine); kägarast tõus päkkadele, sirutus, laskumine kägarasse; harkseisust kükk, käteplaks ees ülal; kerepöördpainutused paremale-vasakule.

KEVAD:

1. Üldarendavad harjutused

Õlaringid vahelduvad eest üles. Käteringid kõrvalt alla. Käteplaksud ees, ülal või taga, paigal ja kõnnil. Jalavibutused kõrvale. Toengiste: varvaste haraliajamine. Ristiiste: tõus püsti. Jalgrattasõit toengistes. Kõhuli, käed lõua all: jalgade hargitamine ja ristitamine. Toenglamangus oleva kaaslase kätel kõnnitamine, hoides teda reitest (“käru”). Pöördpainutus vasakule, paremale, ette ja sirutus.

2. Põhiharjutused

Riviharjutused:

Rivistumine kolonni, viirgu; sooritada pöörideid hüppega vasakule ja paremale.

Kõnd ja jooks:

Kiirjooks 30 m; teatejooks vahenditeta, vahenditega, ülesannetega; pendelteatejooks (20-30m).

Hüplemine ja hüpped:

Hüpe üles maandumisega kukki; allahüpped lisaülesannetega (käteplaks, pöörded); täpsushüpe (maandumine kindlaksmääratud kohale); sulghüplemie (5a 30-40 hüpet 2-3 korda puhkust); kaugushüpe paigalt, hoojooksult; kõrgushüpe hoojooksult.

Visked ja püüdmine:

Märkivisked läbi liikuva märklaua; kaugvisked parema ja vasaku käega; korvivise kahe käega (vabavise).

Roomamine ja ronimine:

Käpuli ronimine kaldredelil; ronimine varbseinal lisaülesannetega (laskumine rippesse, palli kandmine, lindi puudutamine jm), ripe köiel.

Tasakaaluharjutused:

Seisud põrandal ühel jalal suletud silmadega, erinevate käteasenditega (käed puusal, õlgadel, kuklas); jooks, signaali järel peatumine päkkadel, ühel jalal; kägarkõnd tasakaalupingil.

Võimlemine:

Harkpõlvitus, toengpõlvitus; kõhuli, selili, külili; käed ees kõrval, ees all; käed puusal, õlgadel, kuklal, rinnal; käteviibutused käte vahetusega (parem all, vasak ülal); käed on rinnal ning käteviibutused kõverdatud ja sirgete kätega; käteringid eest üles ja tagant üles (käed sirged), vasakult alt ja paremalt alt; vahelduvad käteringid parema ja vasaku käega (tuuleveski); käteringitamine ees (küünarliigesest kõverdatud); õlaringid eest üles, tagant üles; vahelduvad õlaringid; randmeringid; toengpõlvituses edasi-tagasi, paremale-vasakule liikumine.

5-6 aastased lapsed

SÜGIS:

1. Üldarendavad harjutused

Käteringid, käteviibutused. Toengkõhuli: sääre tõste käte sirutamisega, painutus taha ja ette.

Harkpõlvitus: laskuda istesse sääre vahele. Pea pööred.

Varvaste pigistamine: selili, jala tõstetud ette, üks labajalg küppeliigesest sirutatud, teine kõverdatud. Varvaste kokku surumine ja lõdvestamine. Kannad-varbad hüplemine: sulghüpped vaagnavöötme pöörtega ja hüpped varvaste viimisega kokku ja lahku. "kannad-varbad" hüplemine kääraseisus. "Kannad-varbad" hüplemine pöörlemisega või liikumisega edasi, tagasi või kõrvale.

2. Põhiharjutused

Riviharjutused:

Iseseisvalt ja kiiresti rivistumine ühekaupa kolonni, viirgu, paaridesse; ümberrivistumine ühekaupa kolonni, rivistumine ühestringist mitmeks ringiks.

Kõnd ja jooks:

Läbisegi kõnnilt kõnd ringjoonele(ka pikkuse järjekorras); läbisegikõnnilt kolonnide moodustamine.

Hüplemine ja hüpped:

Sulghüplemine vasakule, paremale, koos palli põrgatamisega; hüplemine üle esemete, üle hoonööri, läbi rõnga(nagu hüppenööri) edasi liikudes.

Visked ja püüdmine:

Palli visked ülalt, rinnalt, ühe käega õlalt, paarides lisaülesannetega(plaksud, kükid, sulghüplemised, pörkega maast); pallivise üles käte plaks ja püüdmine; pallivise käest kätte pörkega vastu põrandat; pallivise kahe ja ühe käega vastu seina.

Tasakaaluharjutused:

Kõnd tasakaalupingil jalatõstega ette, jala all käteplaks.

Võimlemine:

Kerepöörded paremale ja vasakule, käed puusal, ees, sõrmseongus ees, ülal; vahelduvalt kallutus ja painutus ette, pööre paremale, laskumine vasakule põlvele; harkseis kallutus ette kere viimisega vasakule ja paremale; harkiste kerepööre vasakule käte toetamine vasakule maha(jalad jäävad paigale); kägaristes veere selili ja tagasi istesse (selg kumer); kägaristest harkistesse, käed kõrvale; toengistest koos jalgade tõstmine, ka üle eseme; toengistest jalgade tõstmine rististesse, kägaristesse, harkistesse; toengpõlvituses selja kumerdamine, pea rinnale, selg suruda nõgusaks, pea kuklasse(kassiküür);toengpõlvitusest parema ja vasaku jala tõstmine taha vaade üles; kõhuli olles jalgade vahelduv tõstmine taha; selili jalgade hargitamine, kääritamine, ristitamine(jalad tõstetud ja sirged); põlvitusest laskuda põlvitusistesse; harkseisust painutused ette puudutades vaheldumisi parema ja vasaku jala põida(jalad sirged); harkseisust painutused ette, käteviibutused jalgade vahelt võimalikult taha jalgade vahele(jalad sirged); kükkishüplemine paigal, edasi liikudes, pöördega paigal; vetrumine päkkadel; esemete tõstmine varvastega.

TALV:

1. Üldarendavad harjutused

Õlaringid vahelduvalt eest, üles, tagant, üles. Käteringid, käteplaksud, jalavibutused.

Sõduri jõuharjutus: toenglamäng küünarvartel, põlvedel ja varvastel, vaade ees. Puusade tõstmine ja langetamine. Selg harjutuse sooritamisel sirge. Harjutus sõrmseongus käte asetamisega ülespoole. Harjutus vaagnavöötme püsiga ülal.

Käte mõõtmine: püsi kõhuli asendis, kere painutatud kõrvale, üks käsi kõverdatult ülal maas, teine sirutatult ülal maas, teine sirutatult all vastu jalga. Vaagnavöötme lihased lõtvunud. Ettekujutus: möödan kui kaugemale jäävad varvastest. Püsi vastandasendis: kõhuli, alakere painutatud kõrvale, jalad rööbiti, põiaseljad maas, käed nurkselt ülal maas. Ülakere lõtvunud.

2. Põhiharjutused

Riviharjutused:

Rivistumine pikkuse järjekorras; joondumine kolonnis, viirus , ringjoonel; harvenemine juurdevõtusammuga kõrvale.

Kõnd ja jooks:

Pöörded paremale, vasakule; kõnd ristsammuga üle takistuste (pink), poolkükki; kägarkõnd; aeglane jooks 2-3 min; järjest jooks 200-300 m; jooks mõõdukas tempos 100-150m 2-3 korda vaheldumisi kõnniga.

Hüplemine ja hüpped:

Hüplemine hübitsaga paigal ja liikudes; paigalt kaugushüpe (80 cm); allahüpped (40- 50 cm kõrguselt) .Hüpped batuudil.

Visked ja püüdmine:

Pallivise kahe ja ühe käega vastu seina lisades- kükki, plaks, hüplemine, pööre; pörkevise vastu seina ja palli püüdmine; topispalli (1kg) vise kahe käega üle nööri; täpsusvisked märklauda kahe ja ühe käega alt ning ülalt (vahemaa 2-3m).

Roomamine ja ronimine:

Pugemine läbi rõnga ise rõngast kinni hoides; ronimine varbseinal juurdevõtusammuga diagonaalselt. Ripe köiel ja rippredelil. Matil: kägariste, käte haare ümber põlvede, veere turjale ja tagasi istesse, kiikuda.

Tasakaaluharjutused:

Kõnd mööda joont hernekotike pealael. Jooks kaldpingil. Kõnd kaarredelil käed kõrval.Pärast jooksu tõusta võimlemispingile, seis. Kiikumine päkkadelt kandadele.

Võimlemine:

Kerepöördpainutused paremale-vasakule, kerepöörded paremaleja vasakule koos parema ja vasaku käe sirutamisega kõrvale, vaade käele; istest kallutus ette ja taha koos sõudmisliigutustega; harkiste kerepööre vasakule ja käte sirutamine kõrvale; rististe pöördpainutus ette kord paremale, kord vasakule põlvele; toengistest jalgade tõstmine, kääritamine, hargitamine, ristitamine; toengpõlvitus, samapoolse käe ja jala tõstmine; vastaskäe ja -jala tõstmine; kõhuli olles rindkere tõstmine käed kuklal; “kiikumine”, tõstes vaheldumisi käsi ja jalgu; jalgade hargitamine ja ristitamine; selili olles tõus istesse(jalad põlvedest kõverdatud); keharaskuse kandmine ühelt jalalt teisele; harkpõlvitus, iste säärite vahele, 10 kükki 2-3 korda järjest, käed õlgadel, kuklal; laskumine harkseisust kükki ühele jalale.

KEVAD:

1. Üldarendavad harjutused

Käed kõrval: käte ristitamine ees. Käed ees või kõrval: sõrmed harali, surumine rusikasse. Käed kõrval: käteringid kõrval (suured, väikesed rattad). Käed sõrmeongusse seljale (parem käsi ülalt, vasak alt). Suur harkseis: laskumine kükki, viied keharaskuse vasakule ja paremale jalale. Selili: tõus istesse. Kõhuli, käed ülal: käte ja jalgade ristitamine. Hõrkpõlvitus: pöördpainutus vasakule ja paremale taha, vaade taha.

Kaela väikesed liigutused: algasend: rististe, käed reitel toengasendis. Pea lükkamine kõrvale.

Lõug ja otsmik liiguvad ühel vertikaalteljel. Õlad paigal.

Kaela väikesed liigutused käte hoidmisega sulg- või avaringselt ülal. “Kaela väikesed liigutused” seis ts või kõnnil.

2. Põhiharjutused

Riviharjutused:

Pöörded paremale ja vasakule; paariks loendamine; kõnnilt üheaegne peatumine.

Kõnd ja jooks:

Kõnd sirge jala tõstega ette, käteplaks jala all; kõnd mõõtsammuga (tigukõnd) kahes ringis; kiirjooks 30m; teatejooks vahenditeta, vahenditega, ülesannetega; pendelteatejooks (20-30m).

Hüplemine ja hüpped:

Sügavushüpped (30-40cm); 30-40 hüplemist 3-4 korda; kaugushüpe paigalt, hoojooksult; kõrgushüpe hoojooksult.

Visked ja püüdmine:

Vertikaalsesse märklauda, erinevatest lähteasenditest (iste, põlvitus); palli söötmine paarides rinnalt paigal ja liikudes, rühmades paigal ja liikudes; palli põrgatamine parema ja vasaku käega paigal ja liikudes, pööretega ühes ja teises suunas; üleminek liikumiselt kohapeal põrgatamisele; palli söötmine, peatamine, löök väravale jalaga. .

Roomamine ja ronimine:

Käpuli mööda kaldlauda varbseinani ronimine, varbseinale ronimine vahelduva sammu ja juurdevõtusammuga kõrvalolevale varbseinale; köiel ronimine.

Tasakaaluharjutused:

Seisud erinevate käteliigutustega, jalatõsted tasakaalupingil, silmad suletud; käpuli kõnd ja jooks tasakaalupingil.

Võimlemine:

Painutus ette käed risti rinnale, sirutus; painutus ette, plaksud põlvedele, sirutus; painutused paremale ja vasakule, käed ülal, harkseis sirge jalatõste ette, käteplaks jala all; vasaku ja parema jala tõste taha varbale, käed üles, vaade kätele, sirutus; istest jalgade tõstmise üle kepi või hüpitsa; painutused paremale ja vasakule; harkiste, painutus ette puudutades varbaid; rististest laskumine selili, sirutada jalad; kägaristes, kätega hoida kinni põlvedest, jalgade sirutusega painutada ette (käsi ei tohi lahti lasta); toengistest varvaste hargitmine; "jalgrattasõit"; jalad kõverdada, langetada põlved vaheldumisi paremale ja vasakule; jalatõste parema ja vasaku jalaga, käteplaks põlve all; parem jalg kõverdada, jalatõste üle vasaku jala; põlvitus, käed ette, kallutus taha, käed kõrvale; toengpõlvitus, selg kumerdada, vasaku jala põlv tuua vastu otsmikku; kerepöörded vasakule ja paremale samapoolse käe vibutamisega kõrvale; kõhuli olles selili ja tagasi pööramine; selili käed lõua all, rindkere tõstega sirutada käed kõrvale (lennuk); kõhuli, rindkere tõstmisega sirutada vahelduvalt parem ja vasak käsi üles; selili, tõusuga istesse tõsta kõverdatud jalgu ja lüüs käteplaks jala all; selili, tõsta parem jalg ja langetada risti üle vasaku jala; selili olles tõsta jalad ette, hargitada, kõverdada, langetada; kükk, käes pörandale, põlvedele, põlvede ümbert kinni, poolkükid; harkseis, pöördega paremale laskumine vasakule põlvele; harkseis, väljaastet ette, paremale ja vasakule; toengkägarast hüplemine paigal või edasi liikudes; ristseisust laskumine rististesse ja tõus (käte abiga ja ilma).

12. MÄNG

ÕPISISU:

1-2.aastased:

- sihipärane tegelemine mänguasjaga
- täiskasvanute lihtsate tegevuste matkimine
- tuttavate loomade häälsuse ja iseloomulike tegevuste jäljendamine

- mänguvahendi jagamine kaaslasega

2-3.aastased:

- lihtsam, lühiajaline süžeeline mängu täiskasvanu osaluseta
- mäng väiksemates gruppides, osade jaotamine
- mängud veega

3-4.aastased:

- mäng asendusvahenditega (lehed, pulgad jne.)
- ümbritseva elu kajastamine mängudes
- mänguvahenditesse hoidvalt suhtumine

4-5.aastased:

- omaalgatus ja iseseisvus mängus
- mängud suuremates gruppides, arvestades kaaslaste soove ja ettepanekuid
- mängureeglitega arvestamine
- mänguvahenditesse hoidev suhtumine

5-6.aastased:

- kollektiivne sõbralik mäng
- mänguvahendite iseseisev valmistamine mängu tarbeks
- mänguraskuste lahendamine
- tegevuse kooskõlastamine kaaslastega
- tegevuse organiseerimine eesmärgi saavutamiseks

6-7.aastased:

- mäng suures kollektiivis
- iseseisev osade jaotamine mängus
- vajalike vahendite valmistamine mängu tarbeks
- mängude õpetamise oskus kaaslastele

ÕPITULEMUS:

1-2.aastased:

- laps oskab mängus jäljendada lihtsamaid tegevusi
- laps mängib kõrvuti teise lapsega, vajadusel mänguasju jagades

2-3.aastased:

- laps oskab mängida väikeses grupis ilma täiskasvanu osaluseta
- laps suudab mängus sõbralikult jaotada
- laps käitub sihipäraselt mänguvahendiga tegutsedes

3-4.aastased:

- laps oskab leida ja valmistada mängu tarbeks lihtsamaid asendusvahendeid
- laps kajastab mängus täiskasvanute toiminguid ja suhted
- laps mängib sõbralikult kaaslasega, jagades mänguvahendeid

4-5.aastased:

- laps oskab algatada mängu, leida tegevust endale ja kaaslastel
- laps suudab mängida suuremas kollektiivis, arvestades kaaslaste soove ja ettepanekuid
- laps arvestab mängureegleid, suudab oodata oma järjekorda

5-6.aastased:

- laps oskab mängida ühel ja samal teemal pikaajaliselt
- laps on algatusvõimeline ja iseseisev mängu organiseerimisel
- laps mängib rollimäng, kooskõlastades oma tegevuse teiste laste tegevusega
- laps suudab mängus tekkinud raskused ise lahendada
- laps valmistab või leiab mänguks vajalikud vahendid iseseisvalt

6-7.aastased:

- laps suudab ühendada mängu süžeeliseks tervikuks
- laps oskab mängida kaaslastega pikaajaliselt ja sõbralikult, kontrollib oma emotsioone
- laps suudab algatada mängu ja leida mänguosalised
- laps suudab õpetada kaaslasele mängus vajaliku rolli täitmist

- laps suudab mängu katkestada muu tegevuse huvides

13. Eesti keel

1. Eesti keele õppeesmärgid lasteaias

- Tekitada lastes huvi eesti keele vastu ja tagada huvi säilimine kooliajaks.
- Õpetada kuulama ja tajuma eesti keele kõla.
- Arendada suhtlusoskust, mälu ja tähelepanu.
- Anda sõnavara ning suunata õpitud sõnu ja fraase kasutama.
- Süvendada lapsevanemate huvi keeleõpingute vastu.

2. Eesti keele õpetamine järgmiste tegevuste kaudu:

- Laulud, laulumängud ja tants.
- Käelised tegevused – voolimine, joonistamine, meisterdamine, kleepimine.
- Lavastusmängud süžeelised muinasjutud ja nende mängimine.
- Ümbritsevaga tutvumine ja igapäeva toimingud.
- Televiisori ja video vaatamine.
- Lindi ja plaadi, sh oma kõne ja laulu salvestuste kuulamine.

3. Keeleõpe muusikatunnis (koostöö muusikaõpetajaga).

- Laulude kuulamine, laulu meeolu ja sisu aimamine.
- Omandatu põhjal seatakse kokku eestikeelseid pidusid, näitendeid.
- Iga laps saab oma individuaalsusele, vastava, esinemisvõimaluse.
- Rütmimäng mõne sobiva lühitekstiga.

4. Kõnearendusteemad:

- Mina, minu keha.
- Minu pere ja kodu.
- Minu sõbrad, minu lemmikloom.
- Kodu – maja, aed, hoov, tuba.
- Minu päev: tõusmine, pesemine, söömine.
- Pühad. Sünnipäev.

- Riided ja jalatsid (pane selga, jalga, pähe, kätte).
- Toiduained: juurvili, puuvili.
- Loomad (kodu , mets).
- Arsti juures (mis mul valutab).
- Tähed ja numbrid.
- Raamatud ja muinasjuttud.
- Raadio. Helistamine.
- Transport, elukutsed.
- Tervitamine, tutvumine, abistamine.
- Taimed – viljapuud, metsapuud, lilled, aedviljad.

5. Integreerimisüritused koos

- Lasmanä Piirkonna lasteadadega
- Tallinna Liikluspolitseiga
- Tallinna Päästeametiga

6. Koostöö lastevanematega.

Pidevalt haarame lastevanemaid integreerimisprotsessi. Ühisüritused lubavad vanematel keeleõpetust kogeda kui toredate, perekonda ühendavat tegevust.

- Õpetaja annab koju kaasa õppematerjale.
- Kutsub lastevanemaid eesti keele tundi, kus on ülevaade laste individuaalsetest tulemustest , õppematerjalidest.
- Õpetaja tutvustab oma tööd ja saab tagasiside ankeedi , küsitluse , vestluse ,intervjuu näol.
- Organiseerib lastega ja lastevanematega väljasõidud- tutvustab eesti kultuuriga, traditsioonidega.
- Õpetaja võtab osa rühma üritustes ja koosolekutes

14. Lapse arengu hindamise põhimõtted

1. Lapse vaatlemine ning tema arengu hindamine toimub kord aastas maikuus.
 - 1.1 Tallinna Ülemiste Lasteaed annab välja **koolivalmiduskaart** igale lapsele, kes on läbinud koolieelse lasteasutuse õppekava ning saab 7-aastaseks 1.oktoobriks.
2. Lapse arengu hindamisel kasutatakse vaatlusmeetodit.
3. Laste vaatlemise ning hindamise tulemustest informeeritakse vanemaid individuaalvestluse käigus.

4. Lapse arengu hindamisel vaadeldakse ja hinnatakse:

4.1. Kehalise arengu osas:

- Üld- ning peenmootorika
- Tasakaal
- Koordinaatsioon
- Rüht, kõnnak
- Täpsus
- Jõud, vastupidavus
- Painduvus

4.2. Vaimse arengu osas:

- Psüühiliste protsesside areng
- Kujutlusvõime areng
- Kõnest arusaamine ja kõnelemine

4.3. Sotsiaalse arengu osas:

- Lapse toimetulekuoskus igapäevatoimingutes
- Suhtlemine teiste laste ning täiskasvanutega
- Lapse tegevuse areng ja eelkõige mängu areng
- Iseseisvus
- Kontroll oma emotsioonide üle
- Oskus end väljendada
- Lapse kõlbeline ja esteetiline areng

15. Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbiviimisel

Lapse arengu eeldatavad tulemused kolmeaastaselt

Kehaline areng:

- 1) liigub vabalt, valitseb edaspidi ja tagurpidi liikudes oma keha;
- 2) kõnnib abiga trepist üles ja alla;
- 3) viskab täiskasvanule palli, lööb seisvat palli jalaga;
- 4) hüppab koosjalgedega;
- 5) teeb täiskasvanu abiga kukerpalli;
- 6) kasutab mitmesuguseid (töö)vahendeid: liivakühvlit, pliiatsit, kriiti jm;
- 7) asetab klotse üksteise otsa; keerab raamatulehti ühekaupa;
- 8) hoiab õigesti pliiatsit, lusikat.

Vaimne areng:

- 1) leiab samasuguse eseme vormi (ring, ovaal, ruut, ristkülik, kolmnurk, hulknurk) ja värvi (punane, oranž, kollane, roheline, sinine, lilla, must, valge) alusel;
- 2) tunneb eseme osi, paigutab neid täiskasvanu juhendamisel ümber: karbid, klotsid jms;
- 3) joonistab järele vertikaalse, horisontaalse joone, ringi, risti;
- 4) täidab korraldusi *pane sisse, peale, alla*;
- 5) kuulab ja mõistab kõnet, mis pole vahetult seotud suhtlussituatsiooniga;
- 6) tunneb aktiivselt huvi asjade nimetuste vastu, kasutab umbes 1500 sõna;
- 7) küsib *mis see on?*, vastab küsimustele *kus?*, *mida teeb?*; küsimusele *kes?* nimega;
- 8) kasutab endast rääkides sõna *mina*;
- 9) on omandanud põhilise osa keele häälikulisest ja grammatilisest struktuurist, kõneleb seostatult, kasutades keele grammatilisi vorme;
- 10) nimetab tegevusi pildil;
- 11) kasutab kõnes nimisõnade kõrval ka tegu-, ase-, omadus- ja arvsõnu.

Sotsiaalne areng:

- 1) tegutseb ka omaette, täiskasvanu osaluseta;
- 2) saab aru tunnetest;
- 3) tervitab meeldetuletamisel, tänab ja palub;
- 4) käitub enamasti täiskasvanu korralduse järgi;
- 5) tegutseb sihipäraselt joonistamisel, klotsidega konstrueerimisel;
- 6) jälgib jutustust või laulumängu kuni kümme minutit;
- 7) kasutab oma nime, tunneb end ära peeglis, fotol;
- 8) toob palutud asja, kutsub soovitud isiku juhendamise järgi;
- 9) paneb end üldjuhul ise riidesse ja võtab riidest lahti, kuid vajab abi nõõpide, lukkude, paelte

jms puhul;

10) paneb oma asjad kokku meeldetuletamisel, riided nagisse;

11) sööb ise lusika ja kahvliga, joob tassist;

12) peseb käsi, nägu, hambaid; kuivatab käsi ja nägu;

13) paneb sokid ja kingad jalga.

14) vastab küsimustele oma kodu ja pereliikmete kohta.

15) nimetab pereliikmed; ema, isa, õde, vend.

16) oskab nimetada oma rühma nime.

17) suudab leida: käterätik, voodi, kapp, ja n.e.

18) räägib oma sünnipäevast.

19) tunneb ära oma kodu ja lasteaia ning tuttavad teenindusasutused

20) teab kodus kasutavaid kodumasinaid

21) oskab küsimuste korral nimetada sõidukeid: auto, rong, buss, lennuk, laev

22) nimetab toiduaineid

23) teab hammaste hooldamise vahendeid

24) nimetab esemeid mis võivad olla ohtlikud

25) oskab nimetada ; lindu, looma ,lepatriinu , sipelgas, mesilane

26) tunneb rõõmu looduses

27) oskab nimetada talve ja suve

28) oskab nimetada erinevaid ilmastikunähtusi

29) teab, et prügi visatakse selleks ettenähtud kohta

30) teab valgufoori ja tulede tähendust, liiklusmärkide tähtsust

31) teab liiklusvahendeid ja eriotstarbelisi sõidukeid

32) teab helkuri kasutamise vajalikkust

Lapse arengu eeldatavad tulemused viieaastaselt

Kehaline areng:

- 1) valitseb oma liigutusi koordineerimise ja tasakaalu nõudvate harjutuste täitmisel: kõnnib pingil ja kikkivarvul, hüppab kohapeal ja edasi liikudes, ka üle madala nõõri, seisab ja hüppab ühel jalal, sõidab (kolmerattalise) jalgrattaga jms;
- 2) löikab, voolib lihtsaid kujundeid, voolib kujukesi;
- 3) pörgatab ja püüab palli;
- 4) kasutab töövahendeid: pintsel, pliiats, haamer, käärid;
- 5) läheb iseseisvalt trepist alla;
- 6) paneb kokku ja võtab lahti keeratavaid esemeid: mänguasjad, keeratava kaanega purk jms.

Vaimne areng:

- 1) mõistab selgemaid põhjuse-tagajärje suhteid;
- 2) järjestab esemeid pikkuse, laiuse, kõrguse järgi;
- 3) annab vajaliku hulga esemeid (1-5);
- 4) oskab näha ja nimetada 3-5 eseme ühist tunnust;
- 5) joonistab äratuntavalt maja, inimest, puud jm;
- 6) reguleerib oma tegevusi ka sisekõne abil;
- 7) oskab kasutada ruumi- ja ajamõisteid *all, üleval, peal, ees, kõrval, taga; viimane; eile, täna, homme; hommik, päev, õhtu*;
- 8) nimetab 8 värvust: punane, sinine, kollane, roheline, must, valge, oranž, lilla;
- 9) konstrueerib ruumilisi mudeleid;
- 10) moodustab grammatiliselt õigeid lauseid;
- 11) kasutab enamasti õigeid keelevorme (käänded, pöörded);
- 12) kasutab kõnes liitlauset;
- 13) oskab kuulnud jutust mõned tähtsamad seigad nimetada;
- 14) suudab jutustada sündmustest oma elus või pildil, oma lemmiktegevusest;
- 15) teab peast liisusalme ja luuletusi;
- 16) tunneb ja kirjutab mõningaid tähti.

Sotsiaalne areng:

- 1) teab oma ees- ja perekonnanime, aadressi, vanemate ja õdede-vendade nimesid;
- 2) on omandanud peamised hügieenireeglid ja korraharjumused, tuleb abita toime WC-s; peseb end põhiliselt ise;
- 3) tuleb toime riietumisega: nõõbid, lukud, paelad, pandlad;
- 4) hoiab oma asjad korras;

- 5) sööb ise, kasutab õigeid söögiriistu sõltuvalt toidust;
- 6) vastab telefonile, kutsub soovitud täiskasvanu;
- 7) arvestab elementaarseid viisakusreegleid: teretab, jätab hüvasti, palub, tänab, palub andeks;
- 8) vestleb täiskasvanuga;
- 9) suhtleb eakaaslastega, osaleb laste ühistes tegevustes, arvestab mängureegleid ühistes mängudes; ootab mängudes oma järjekorda;
- 10) mängib rollimänge, kooskõlastab oma tegevust teiste laste tegevusega;
- 11) laulab ja tantsib muusika saatel, ütleb luuletusi peast;
- 12) korrigeerib oma käitumist ja tegevusi, kui täiskasvanu sellele tähelepanu juhib;
- 13) oskab tegutseda täiskasvanu suulise juhendi järgi;
- 14) organiseerib teatud määral oma toiminguid eesmärgi saavutamiseks;
- 15) tegeleb antud ülesandega omaette kuni 30 minutit;
- 16) teab, et on poiss/tüdruk, identifitseerib end omasoolise vanemaga;
- 17) räägib oma tunnetest: rõõm, armastus, mure jm.

Lapse arengu eeldatavad tulemused seitsmeaastaselt

Kehaline areng:

- 1) on kehaliselt aktiivne;
- 2) valitseb oma liigutusi ja liikumist erinevates mängudes ja tegevustes nii ruumis, maastikul kui ka tänaval;
- 3) säilitab tasakaalu staatilistes asendites ja liikumisel, kontrollib oma kehaasendit (rühti) kõndimisel, istumisel ja seismisel;
- 4) hoiab rütmi laulmisel ja liikumisel, kooskõlastab oma liikumisi-liigutusi kaaslaste omadega, kohandab oma liikumiste-liigutuste rütmi etteantud rütmiga;
- 5) oskab käsitseda mängu- ja spordivahendeid: visata-püüda-lüüa palli, veeretada rõngast, tiirutada hüpitsat ja hoonööri, hüpitsaga hüpata;
- 6) sõidab jalgrattaga, suusatab, lükkab tõukeratast jms;
- 7) kasutab lihtsaid tantsusamme, tantsides üksi, paarilisega ja rühmas;
- 8) käsitseb õigesti kirjutus- ja töövahendeid: pliiaatsit, pintsli, kääre, nõela, naasklit, söögiriistu, heegelnõela;
- 9) liigub ja liikleb ohutusnõudeid arvestades.

Vaimne areng:

- 1) kuulab ja paneb tähele, suudab jälgida ja meeles pidada täiskasvanu seletust/demonstratsiooni;
- 2) vaatleb ja võrdleb sihipäraselt, eristab olulist ebaolulisest;
- 3) hääldab kõiki häälikuid õigesti, kõne on selge ja arusaadav;
- 4) jutustab eri olukordadest piisavalt täpselt;
- 5) oskab kirjeldada tuttavate esemete ja nähtuste omadusi;
- 6) oskab edasi anda oma mõtteid, selgitada olukordi; arutleb, näeb põhjuse-tagajärje seoseid;
- 7) loeb peast luuletusi või laule;
- 8) oskab kuulata vanemate, kasvataja, õpetaja, teise lapse jt kõnet seda katkestamata;
- 9) oskab sobivate sõnadega selgelt väljendada oma mõtteid, valdab aktiivselt mitmekesisist sõnavara; küsib tundmatu sõna tähendust;
- 10) eristab sõnas häälikuid, määrab nende järjekorra sõnas;
- 11) eristab lühikesi ja pikki häälikuid;
- 12) loeb mõned sõnad kokku;
- 13) tunneb tähti, kasutab oma tegevuses (mängus) suuri joonistähti lihtsamate sõnade ülesmärkimiseks;
- 14) tunneb ja nimetab lihtsamaid kujundeid (ring, ruut, kolmnurk, ristkülik) ja kehi (kera, kuup ja nelitahukas);
- 15) teab arvude 1-10 järjestust, nimetab arve antud arvust antud arvuni kümne piires;
- 16) teeb pilguga haaramise või loendamise teel kindlaks esemete arvu (kuni neli), vastab küsimusele «Mitu on?»;
- 17) oskab pulga, nõõri abil mõõta esemete pikkust;
- 18) liidab ja lahutab viie piires;
- 19) teab enamkasutatavate mõõtühikute nimetusi: meeter, liiter, kilogramm, kroon, sent; teab, kus neid igapäevaelus kasutatakse;
- 20) järjestab ja rühmitab esemeid ja nähtusi suurus-, asendi- ja ajatunnuste järgi;
- 21) oskab määrata oma asukohta ümbritsevate esemete suhtes;
- 22) oskab kella järgi määrata aega täistundides;
- 23) oskab üks-ühese vastavuse seose abil moodustada antud hulgaga samaväärset hulka;
- 24) oskab võrrelda kaht esemete hulka esemetest paaride moodustamisega;
- 25) oskab hulka säilitada pärast esemete ümberpaigutamist;
- 26) oskab määrata esemete hulga tunnust ja jaotada esemeid kahe erineva tunnuse alusel;
- 27) tajub tervikut, asjade omavahelist seost (nt pildi järgi jutustades).

Sotsiaalne areng:

- 1) käitub üldtunnustatud käitumisnormide kohaselt, on võimeline oma käitumist analüüsima;
- 2) on suuteline suhteliselt kestvaks tahtepingutuseks (katkestamata tegevus ca kümme minutit).
- 3) kontrollib oma emotsioone;
- 4) tajub ja mõistab teiste arvamusi;
- 5) säilitab positiivsed suhted eakaaslastega, soovib ja julgeb suhelda täiskasvanutega;
- 6) võrdleb end eakaaslastega, oma toiminguid ja nende tulemusi eakaaslaste omadega;
- 7) seab endale eesmärged, tegutseb sihipäraselt, püüab viia oma tegevused lõpuni;
- 8) suudab lühiajaliselt keskenduda erinevatele tegevustele;
- 9) täidab suhteliselt keerukaid täiskasvanu sõnalisi juhiseid ning korrigeerib vajadusel oma tegevusi;
- 10) oskab kasutada telefoni: kõnele vastata, vajadusel kuulnud teavet edastada, mõnel numbril ise helistada;
- 11) kasutab ostmisel ja ostu eest tasumisel (nii mängus kui ka kaupluses) enamkasutatavaid kaalu- ja rahaühikuid;
- 12) küsib vajadusel abi täiskasvanult või kaaslaselt;
- 13) on eakohastes tegevustes algatusvõimeline ja iseseisev;
- 14) arvestab eakaaslaste ja täiskasvanute tunnetega.

16.Töö erivajaduste lastega (Tasandus rühmas)

Püüame meie lasteaias lähtuda töös erivajadusega lastega järgmistest põhimõtetest:

1. Märka last, enne kui ta muutub erivajadusega lapseks!
2. Aita erivajadusega last!
3. Iga antud annet tuleb arendada!

Keda peame erivajadusega lasteks?

Need on lapsed, kes erinevad oma võimetelt, tasemelt ja isikuomaduselt teistest lastest sedavõrd, et nende vajadusi on raske rahuldada harjumuspärasel ja kergesti kättesaadaval viisil, neile spetsiaalselt kohandamata õpikeskkonnas.

Töö erivajadusega laste väljaselgitamiseks:

2. Õpikeskonna sobivus.
3. Teabekeskonna arusaadavus.
4. Õpetuses esitavate nõuete jõukohasus.
5. Individuaalne õppekava, kui selleks osutub vajadus.
6. Vajadusel soovimine pöörduda vastava eriala spetsialisti (psühholoogi, psühhiaatri, logopeedi) pole.
7. Tavapärasest andekamate laste puhul neile lisategevuse leidmine, et arendada nende annet. Loomulikult ka vanemate teavitamine sellest, et meie meelest laps ühes või teises valdkonnas (kunst või muusika näiteks) tavapärasest andekam on.

Hüperaktiivse lapse sattumisel rühma, arutame esmalt meeskonnas:

- Juhataja
- Mõlemad rühmaõpetajad
- Õpetaja abi
- Lapsevanemad

läbi edasise tegevuskava ja võimalikult variandid lapse arengus. Lepime kokku käitumismudeli ja kasvatusvõtted esimeseks kuuks. Edasi toimub vastastikune informeerimine lapse käitumisest ja arengust. Protsessi jälgib ka lasteaija juhataja ja sellest on teadlikud ka medõde, muusikaõpetaja, logopeedid.

Kuu aja möödumisel teeme ühise vestlusringi ja avaldame oma arvamusi ja tähelepanekuid lapse kohta. Kui meie valitud kasvatusstiil tundub olevat edukas, jätkame samas suunas, kui mitte, arutame, mida ette võtta.

Sotsiaalsest põhjustest tingitult arengus mahajäänud lapsi jälgime samuti erilise hoolega. Uurime sotsiaalset keskkonda, taustinfo olemasolu on selliste laste puhul ääretult oluline.

- Kodukülastused on selliste laste puhul kohustuslikud.
- Vestlused vanematega.
- Vestlused lastekaitsetöötajatega, sotsiaaltöötajatega.

Uuringute ja infoaamisejärgseltpaanime, mida lapse elukvaliteedi parandamiseks ette võtta. Võib olla on tarvis pöörduda sotsiaaltöötajate poole, kindlasti vestelda vanematega jne. Iga konkreetne juhtum nõuab erinevat lähenemist.

Igal sügisel arutleme, kas sel õppeaastal on meie lasteaias hälviklapsi. Kes vajaksid tavalisemast suuremat tähelepanu? Kelle vanematega peaks eraldi vestlema? Jne. September ja oktoober on jälgimiskuud. Seejärel algab süstemaatiline töö erivajadusega lastega, tasandusrühmade ja teiste erivajaduse lastega, mis kajastatakse ka kirjalikult.

17. Koostöö lastevanematega

Koostöö osas lapsevanematega on peaesmärgiks toetada lapse perekonda ja kodu ning aidata lapsevanemaid laste kasvatamisel. Selle eesmärgi täitmiseks on vajalik tunda huvi vanemate poolt rakendatavate kasvatuspõhimõtete vastu, et tagada nende ühtsus lasteasutuses ja kodus.

Lähtudes lasteasutuse tegutsemise põhimõttest, et lasteasutuse tegevus on perekonnale avatud, on lapsevanemal õigus saada teavet selle kohta, kuidas ja mis meetoditega arendatakse tema last lasteasutuses.

Lasteasutusel omakorda on kohustus suhtuda perekonda lugupidamisega ja arvestada selle iseärasusi. Samas ei tohi lasteasutuse töötajad avalikustada lastelt või muul viisil saadud teavet, mida nad omavad laste perekondade kohta.

Lasteasutus ning perekond ei saa teineteist asendada, seepärast lapse edukaks arenemiseks ja kasvamiseks on vajalik usaldusliku kontakti loomine vanemate ja lasteasutuse vahel.

Ülemiste Lasteaia põhimõtted suhtlemisel lapsevanematega:

- Lapsevanemale antakse igapäevaselt infot lapse käekäigust lastesõimes.
- Lapsevanemale antakse informatsiooni tema lapse kohta positiivses vormis.
- Õpetajad vestlevad vanematega ainult teemadel mis puudutavad laste kasvamist ja arengut ning tema tervist.
- Suhtlemisel lapsevanematega on lastesõime töötajad taktitundelised, siirad ning usaldusväärsed.

Tallinna Ülemiste Lasteaia koostöövormid lapsevanematega:

- Lastevanemate koosolekud;
- Avatud uste päevad;
- Hoolekogu tegevus;
- Ankeetide ja küsimustike kasutamine lapsevanemate rahulolu uurimiseks;
- Igapäevased vestlused lapsevanemaga;
- Arenguvestlused- 2 korda aastas
- Video rühma tavalisest päevast ja ka üritusest
- Infostendid
- Fotostendid
- Väljasõidud ,peod, üritused.

Kinnitatud:

PED.NÕUKOGU KOOSOLEKUL : 31.08.2018

HOOLEKOGU KOOSOLEKUL :